

ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

1876

[ΙΟΥΛΙΟΣ—ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 6.—ΔΕΔΡΜ. ΦΡ. 8.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΞΩΝ ΑΡΙΘ.

ΑΘΗΝΗΣΙ

Γραφείον της Έστιας: Όδος Σταδίου, 6.

1876.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μητροπολίτη
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Δεύτερος

Ενδοξα έκδοσις: Έν Ελλάδι, φρ. 10, εν τη Αθήν. φρ. 20 - Αι συνδρομαί έγγ. από 1 τον μήνα. Έξουσι και είνε έτήσιαι - Έτήσ. πρην. έλλογ. λ. 20 - Έργα, τής διευθύνσεως: 148, Σπυριδίου, η.

11 Ιουλίου 1876

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΦΡΑΓΚΛΙΝΟΥ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΕΚ ΤΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ ΤΟΥ ΒΕΝΙΑΜΙΝ ΦΡΑΓΚΛΙΝΟΥ

Έγεννήθη εν Βοστώνι, και ήφελω τά πρότα της παιδείας μου μαθήματα εις τά εν τη πόλει ταύτη έμισθα γραμματικά λεγόμενα σχολεία. Όθεν άφίνω εις τους έκτελεστές της διαθήκης μου εκατόν λίρας στερλίνας, τάς όποιαις αύτοι, ή ό επιζών εξ αύτών, θέλουν πληρώσει εις τους κυβερνήτας ή διευθυντάς των ειρημέων άμισθων της πατρίδος μου σχολείων, ίνα τεθώσι παρ' αύτών, ή των κατά καιρόν επιμελητών ή διευθυντών αύτών, εις τοιασμν διηγεση. Διά του τόκου των χρημάτων τούτων θέλω ν' αγοράζονται άργυρά μετάλλια, τά όποια να διανέμονται παρ' των διευθυντών ως άμοιβαι εις τους εύδοκίμουτας μαθητάς, καθ' όν καταλληλότερον τρόπον κανονίσωσιν οι πρόκριτοι της πόλεως.

Καθ' όν καιρόν έτυχε να εξαρκώ διάφορα εν τώ βίω μου επαγγέλματα, ως χαρτοπώλης, τυπογράφος και ταχυδρομικός επιστάτης, έμεινε να μοι χρεωστώνται πολλαι μικραι ποσότητες εκ διαφόρων τυπώσεων, πωλήσεων χάρτου και βιβλίων, ταχυδρομικών και άλλων τινών πραγμάτων. Τά προσά ταύτα δέν είχα προφθάσει να πά εισπράξω, ότε, κατά τό 1757, απέστάλην παρ' της Συνελεύσεως της Πενσυλβανίας, ως πράκτωρ αυτής, εις Αγγλίαν, όπου νεώτεραι διαταγαί μ' έκράτησαν μέχρι του 1775. Κατά την εν τώ έτει τούτω επιστροφήν μου, με κατέλαβαν άμέσως αι άσβολίαι της Συνόδου. Έπειτα, κατά τό 1776, απέστάλην εις Γαλλίαν, όπου και έμεινα εννέα έτη, και δέν επέστρεψα ειμή κατά τό 1785. Αί άνωτέρω λοιπόν πιστώσεις, μη ζητηθείσαι παρ' έμού καθ' όλον τό μακρόν αυτό διάστημα, έμειναν ως παραγεγραμμένοι, αν και μοι χρεωστούνται νομίμως, μετενεχθείσαι εις τό μέγα βιβλίον των δημοληψιών μου υπό στοιχ. Β. Όλα τά προσά ταύτα χαρίζω και κληροδοτώ εις τό νοσοκομείον της Πενσυλβανίας, έλπίζων ότι όσοι των όφειλετών μου, ή των κληρονόμων των, ήδύναντο να φέρωσιν ενστάσεις εις την έξόφλησιν τοσούτο παλαιών χρεών, θέλουν ήδη εύαρεστηθή να τά πληρώσωσι,

λόγω φιλάνθρωπίας και συνδρομής, εις τοιοούτο εύεργετικόν κατάστημα. Ηξέυρω ότι τινές των εισπράξεων είχα άκατόρθωτοι πλην έλπίζω ότι θα κατορθωθή να εισπραχθή άρχετήν ποσόν. Πιθανόν προσέτι είναι να εύρεθώσι μερικοί όστινες είναι μεν σημειωμένοι εις τό βιβλίον μου ως όφειλέται, έχουν δε άλλας κατ' έμού απαιτήσεις. Έν τοιαύτη περιπτώσει, οι διοικηται του ειρημένου νοσοκομείου θέλουν ενεργήσαι όλας τάς δεούσας ενέργησεις, και πληρώσει μάλιστα την διαφοράν, αν τουτο αποδειχθή δικαίον.

Παρετήρησα ότι, μεταξύ των τεχνιτών, οι καλοί μαθητευόμενοι χίνονται συνήθως καλώς πολλίται. Έγώ αυτός ήπήρξα μαθητευόμενος της τυπογραφικής, εν τη πατρίδι μου, και μετά ταύτα, διά δανείων τινών δημοτέων μου, υπό δύο άγαθών μου φίλων, έγκατεστάθην εν Φιλαδέλφεια, και τούτο έγινετο αρχή της τόχης μου και της τυχόν ώφελιμότητος του θίου μου. Ήπιθυμώ λοιπόν να πράξω τό καλόν, και μετά των θάνατόν μου, αν ήναι δυνατόν, ουγετών εις την εκπαίδευσιν και την πρόδοον νέων άλλων, δυναμένων να ώφελήσωσι την πατρίδα των εις τάς δύο τούτας πόλεις, και, προς τον σκοπόν τουτον, άφιερόνω δύο χιλιάδας λιρών, εκ των οποίων δίδω τό ήμισυ εις τους κατοίκους της Βοστώνης και τό έτερον ήμισυ εις τους κατοίκους της Φιλαδέλφειας, παραγγέλλον να χρησιμεύωσιν άμφότερα τά προσά ταύτα εις την άνωτέρω δηλοφείσαν χρήσιν.

Έάν οι κάτοικοι της Βοστώνης δεχθώσι τό ειρημένον ποσόν των χιλίων λιρών, θέλωμ διαχειρισθή αυτό διά πολιτών της έκλογής των, συμπραττόντων μετά των έφημερίων των αρχαιοτέρων εκκλησιών, επισκοπικής, συνοδικής και πρεσβυτερικής, της πόλεως, δανείζοντες αυτό, επί τόκω πέντε τοις εκατόν κατ' έτος, εις νέους τεχνίτας έγγάμους, ηλικίας κατωτέρας των είκοσιπέντε έτών, όστινες έμαθήτευσαν εν τη ειρημένη πόλει, και έξεπλήρωσαν τά καθήκοντα και τάς υποχρεώσεις της μαθητείας των, λαθόντες άποδεικτικά φιλοπονίας και χρηστονθείας, υπογεγραμμένα τουλάχιστον υπό δύο χρηστόων πολιτών. Οι δύο αυτοι πολιται θέλουν συγχρόνως έγγυηθή διά την απόδοσιν του χρέους εν τη λήξει της προθεσμίας, ως και διά την απότισιν των τόκων. Όλα τά τοιαύτα όμύλογα

θέλουν διαλαμβάνει το όφειλόμενον ποσόν εις ισπανικά δίστηλα, ή εις κυκλοφορούντα χρυσά νομίσματα. Οί δὲ διευθύνται θέλουν κρατεί εν ή πλείωτερα βιβλία, εν οίς θέλουν έγγραφοί τὰ δνόματα τῶν ζητούντων και τῶν λαμβανόντων δάνεια, τὰ δνόματα τῶν έγγητων, τὸ ποσόν τοῦ δανείου, τὴν χρονολογίαν, και οίανδήποτε ἄλλην σημείωσιν ἀναγκαίαν εις τὴν τάξιν και τὴν ἀσφάλειαν τῆς διαχειρίσεως. Ἐπειδὴ τὸ κεφάλαιον τοῦτο σκοπὸν ἔχει τὴν πρὸς ἐγκατάστασιν συνδρομὴν νέων τεχνιτῶν ἐγγάμων, τὰ εἰρημένα δάνεια θέλουν εἶσθαι ἀνάλογα πρὸς τὰς ἀνάγκας των, κατὰ τὴν κρίσιν τῶν διευθυντῶν, προσδιοριζομένων ὡς ἀνωτάτου μὲν ὕρου τῶν ἐξήκοντα, ὡς κατωτάτου δὲ τῶν δεκαπέντε λιρῶν πρὸς ἑκάστον τεχνίτην. Ἐάν ὁ ἀριθμὸς τῶν αἰτούντων και συμμορφομένων πρὸς τὰ ἀνωτέρω ἦναι τοιοῦτος ὥστε δὲν ἀρκεῖ τὸ διαθέσιμον ποσόν εις τὸ νὰ δοθῇ εις ἑκάστον τὸ μέτρος ὅπερ ἤθελε, κατὰ τὰ ἀνωτέρω, κριθῇ εὐλογον, ή ἐλάττωσις θέλει γίνεσθαι κατ' ἀναλογίαν, και εις τρόπον ὥστε νὰ μὴ μείνῃ οὐδεὶς ἀβοήθητος.

Μικραὶ θὰ ἦναι κατ' ἀρχὰς αἱ βόήθειαι αὐτῶν ἐπειδὴ ὅμως τὸ κεφάλαιον θέλει ἀυξάνει ἐκ τῆς προσθήκης τῶν τόκων, ή εν τῷ μέλλοντι ὠφέλεια θὰ ἦναι μεγαλύτερα. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ὠφελῶνται διαδοχικῶς περισσύτεροι νέοι τεχνίται, και νὰ εὐκολύνεται ή ἐπιστροφή τῶν δανείων, πᾶς ὀφειλέτης πρέπει νὰ ὑποχρεωθῇ νὰ πληρῶνῃ, μετὰ τῶν ἐνιαυσίων τόκων, και ἐν εἰκοστημῶριον τοῦ κεφαλαίου, σχηματιζομένου οὕτω ποσοῦ ἀνωτέρου, πρὸς χορηγίαν νέων δανείων.

Ἐπειδὴ εὐτυχῶς πιστεύεται ὅτι θὰ εὐρίσκωνται πάντοτε ἐν Βοστώνῃ πολῖται ἐνάρετοι και ἀγαθοεργοί, διατεθειμένοι νὰ ἀφιερῶσιν ἐν μέρει τοῦ καιροῦ των πρὸς ὄφελος τῆς νέας γενεᾶς, και ἀναλάβωσι τὴν ἐποπτείαν και διαχειρίσιν τοῦ καθιδρύματος τούτου δωρεάν, ἐλπίζω ὅτι κἀνὲν μέρος τοῦ εἰρημένου ποσοῦ δὲν θὰ μείνῃ ἐπιπολὺ ἀργόν, οὔτε θ' ἀποτραπῇ εις ἄλλας χρήσεις, ἀλλὰ τούναντίον θὰ ἀυξάνῃ πάντοτε διὰ τῶν τόκων.

Διαλογιζόμενος εις ποῖα ἀπρόοπτα περιστατικὰ αἱ ὑποθέσεις και οἱ σκοποὶ τῶν ἀνθρώπων εἶναι ὑποκείμενοι ἐν διαστήματι τόσον μακροῦ χρόνου, στοχάζομαι ὅτι ἐφάνην ἴσως ὑπὲρ τὸ δέον αἰσιδόξος, φαντασθεὶς ὅτι αἱ παρούσαι διατάξεις μου, ἐν ἐπιχειρηθῇ ή ἐκτέλεσις αὐτῶν, μέλλουν νὰ ἐξακολουθήσωσιν ἄνευ διακοπῆς, και παραγάγωσι τὰ παρ' ἐμοῦ προσδοκώμενα ἀποτελέσματα. Ἐλπίζω μολαταῦτα ὅτι, ἐν οἱ κἀτακοι τῶν δύο πόλεων δὲν κρίνεται καλὸν νὰ προσῶσιν εις τὴν εἰρημένην ἐκτέλεσιν, θὰ θεωρήσωσι τοῦλάχιστον τὴν προσφορὰν τῆς παρούσης δωρεᾶς ὡς ἀπόδειξιν τῆς καλῆς μου θελήσεως, ὡς δειγμα τῆς εὐγνωμοσύνης μου, και ὡς

μαρτύριον τῆς ἀκρας μου ἐπιθυμίας τοῦ νὰ φανῶ πρὸς αὐτὰς ὠφέλιμος και μετὰ τὸν θάνατόν μου. Ἐπιθυμῶ ἐκ βάθους καρδίας νὰ δοκιμάσωσιν ἀμφότεροι νὰ πραγματώσωσι τὸ σχέδιόν μου, διότι φρονῶ ὅτι, ἐν ἐγερθῶσιν ἀκολούθως δυσκολίαι οἰκιδήποτε, θὰ εὐρεθῶσι συγχρόνως και τὰ μέσα τῆς ὑπερνικήσεως αὐτῶν, και ὅτι τελευταίον τὸ σχέδιόν μου τοῦτο δὲν θὰ θεωρηθῇ δυσεκτέλεστον. Ἐάν ή μία ἐκ τῶν δύο εἰρημένων πόλεων δεχθῇ τὸ κληροδότημα μετὰ τῶν ἐκτεθειμένων ὕρων, ή δὲ ἑτέρα τὸ ἀποποιηθῇ, θέλησις μου εἶναι νὰ παραχωρηθῇ τὸ ὅλον ποσόν τῶν διασχίλων λιρῶν εις ἐκείνην ἐκ τῶν δύο ήτις θὰ τὸ δεχθῇ, και οὕτω νὰ διατεθῇ και διαχειρισθῇ τὸ ὅλον καθ' ὅν τρόπον ἐκτίθεται ἀνωτέρω δι' ἑκάστον ἡμισυ τοῦ εἰρημένου ποσοῦ. Ἐάν δὲ και αἱ δύο ἀποποιηθῶσι, τότε τὸ ποσόν θὰ συναριθμηθῇ μετὰ τοῦ λοιποῦ μέρους τῆς κληρονομίας μου, και ή διάθεσις τοῦ ὅλου θὰ κανονισθῇ διὰ τῶν ὕρων τῆς διαθήκης μου τῆς 47 Ἰουλίου 1788.

Ἐπιθυμῶ νὰ ἐνταφιασθῶ πλησίον τῆς συζύγου μου, ἐν ἦναι δυνατὸν, και ὁ τάφος ἡμῶν νὰ καλυφθῇ διὰ μαρμάρου, λελαξευμένου ὑπὸ τοῦ Τυάμβερς, ἐξ ποδῶν μήκους και τεσσάρων πλατύτους, ἄνευ ἄλλου κοσμήματος, εἰμὴ μετὰ μικροῦ κύκλω θριγκοῦ, και μετὰ τῆς ἐξῆς ἐπιγραφῆς

ΒΕΝΕΚΛΙΝ ΦΡΑΚΚΛΙΝΟΣ
καὶ
ΑΕΘΡΑ ΦΡΑΚΚΛΙΝΟΥ
17.

Ἐν Φιλαδελφείᾳ, τὴν 28 Ἰουνίου 1789.

Χαρίζω τὴν ἐξ ἀγριομηλέας ὠραίαν βιβλίον μου, φέρουσαν ἐπὶ κεφαλῆς μῆλον ἐκ χρυσοῦ, φιλοτέχνως ἐξεργασμένην ὡς πῖλον ἐλευθερίας, εις τὸν φίλον μου, τὸν φίλον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, τὸν στρατηγὸν Οὐάσσιγκτῶνα. Ἄν ἦτον σκῆπτρον, θὰ ἦτον ἄξιον αὐτοῦ, και καλῶς ἡρμοσμένον εις τὰς χεῖράς του. Ἡ βιβλίος αὕτη εἶναι δῶρον πρὸς ἐμὲ ἀξιολόγου κυρίας, τῆς κυρίας Δὲ Φορβᾶχ, ἐπικλήρου δουκίσσης τῶν Δού-Γεφυρῶν. Στίχοι τινὲς, εις τὸ δῶρον τοῦτο ἀναφερόμενοι, πρέπει νὰ συνοδεύσωσι τὸ κληροδότημα.

Ἐν Φιλαδελφείᾳ, τὴν 23 Ἰουνίου 1789.

Σ.

Μαθὼν ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Φραγκίσκος Α' τὸν θάνατον τοῦ ἐν τῇ Αὐλῇ αὐτοῦ περιωνύμου ζωγράφου Λεονάρδου Βίγκη, ἐγένετο περίλυπος ὅθεν οἱ περὶ αὐτὸν αὐλικοὶ και μεγιστάνες, θέλοντες νὰ παρηγορήσωσιν αὐτόν, τῷ ἔλεγον ὅτι δὲν ἀρμόζει νὰ θρῆνῃ τὸν θάνατον ἀνδρὸς μικρᾶς και ποταπῆς καταγωγῆς. Εὐγενεῖς

1. Οἱ δύο υἱοὶ τῆς δουκίσσης τῶν Δού-Γεφυρῶν εἶχαν ἀγωνισθῇ, ὑπὸ τὸν Λαφαγέτην, ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν Ὀμοσπόνδων Πολιτειῶν.

και πρίγκιπας, ἀπεκρίθη ὁ βουνεχῆς βασιλεὺς, δημιουργῶ καθ' ἑκάστην ἔσους και ἐν θέλω, ἀλλ' ἄλλον Λεονάρδον Βίγκη μόνος ὁ Θεὸς δύναται νὰ πλάσῃ, αὐτὸς μάλιστα ὅστις δὲν πλάσσει τοιοῦτους ἀνδρας συνεχῶς.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

Η ΑΥΤΟΚΡΑΤΕΙΡΑ ΕΥΔΟΚΙΑ

Ἐν τῇ μεγάλῃ πάλῃ τοῦ Ἑλληνισμοῦ και τοῦ χριστιανισμοῦ, τῇ ἀναπτύξεισιν ἰδίᾳ κατὰ τὸν Α' ἀπὸ Χριστοῦ αἰῶνα, τρεῖς ὑπῆρχον διάφοροι και ἀλλήλοις ἀντιμέτωποι γῶμαί οἱ μὲν ἐπεθύμουν τὴν ἀναθίωσιν τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνισμοῦ και τῆς γνώμης ταύτης ὁπαδοὶ ἦσαν πολλοὶ φίλοι τοῦ ἀρχαίου κόσμου, ὃν προσεξήρχεν ὁ αὐτοκράτωρ Ἰουλιανὸς ὁ ἐπικληθεὶς Παραβάτης ἕτεροι δὲ τυφλῶς προσκεκολλημένοι πρὸς τὸν χριστιανισμὸν ἐξήτουν τὴν παντελῆ ἐξαφάνισιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἄλλ' ἀμφοτέρων τῶν γῶμαῶν τούτων οἱ ὁπαδοὶ ἀδύνατόν τι διενούοντο διότι οὔτε ὁ Ἑλληνισμὸς ἦτο δυνατόν ν' ἀναθίωσῃ ἀνθιστάμενος οὕτω πρὸς τὰς αἰωνίας τοῦ Ὑψίστου βουλᾶς, οὔτε ὁ χριστιανισμὸς ἄνευ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὅστις συνετέλεσε πλείστον εις τὴν διάδοσιν αὐτοῦ. Ἀμφοτέρων τῶν γῶμαῶν τούτων ἀποτυχουσῶν δὲν ἔμενε πλέον ή ή μέση ὁδὸς, ὁ ἀρμονικὸς ὁληρόντι συνδυασμὸς τοῦ Ἑλληνισμοῦ μετὰ τοῦ χριστιανισμοῦ. Τὸν συνδυασμὸν τοῦτον και τὴν ἄμεσον συμβίωσιν τῶν δύο τούτων στοιχείων παρεδέχθησαν και ἀνεπτύξαν λίαν ἐπιτυχῶς οἱ Βασιλεῖοι, οἱ Γρηγόριοι, οἱ Χρυσόστομοι, οἱ Συνέσιοι, οἱ μέγιστοι οὗτοι φωστῆρες τῆς τρισήλιου θεότητος, ὅτινες μεγίστους ἀθῶνας ὑπὲρ τῆς διαδόσεως τοῦ χριστιανισμοῦ και παγιώσεως τῶν ὑπερφῶν αὐτοῦ δογμάτων κατέβαλον, κύριον μέλημα σχόντες τὴν ἠθικότητα τῆς κοινωνίας και τὴν διὰ τοῦ χριστιανισμοῦ πρὸς τὰ πρόσω ἐρβοπορεῖαν αὐτῆς. Ὅτι δὲ τὰ ἔξοχα ταῦτα πνεύματα ἐπροστάτευσαν τὴν διάμεσον ταύτην γνώμην τρανῶς ἀποδείκνυσιν ὁ περίφημος ἐκεῖνος τοῦ μεγάλου Βασιλείου λόγος, ή πρὸς τοὺς νέους παραινέσεις, ἐν ἧ ἐκτίθησιν ὁ μέγας τῆς Καισαρείας ἱεράρχης τίνα τῶν συγγραμμάτων τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος ὀφείλει πᾶς χριστιανὸς νὰ ἐκλέγῃ πρὸς ἠθικὴν αὐτοῦ μόρφωσιν και τὴν τῆς ψυχῆς χριστιανικὴν διάπλασιν. Ἡ ἀρμονικὴ συμβίωσις τοῦ Ἑλληνισμοῦ και χριστιανισμοῦ παρήγαγε τὸν μεσαιωνικὸν καλούμενον Ἑλληνισμὸν ή Βυζαντισμὸν, ή πρὸς σχηματισμὸν τοῦ ὁποῖου τάσις ἀπὸ τοῦ Α' ἀρχαίου αἰῶνος ἀνεπτύσσετο μέχρι τοῦ Θ'. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο τῶν πέντε αἰῶνων ὁ Ἑλληνισμὸς ἐκαθαρίζετο δλονὲν διὰ τῶν ὑγιῶν ἀρχῶν τοῦ χριστιανισμοῦ, οἱ δὲ αὐτοκράτορες τοῦ Βυζαντίου, τούτου τοῦ χριστιανισμοῦ ἀνε-

δείκνυντο προστάται. Τὴν πρὸς συνύασιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ μετὰ τοῦ χριστιανισμοῦ ταύτην τάσιν ἀνεξωπύρρησε και ή εις τὸν αὐτοκρατορικὸν θρόνον τοῦ Βυζαντίου ἀνάβασις ἀθηναϊκῆς αὐτοκρατείας.

Ἡ αὐτοκράτειρα αὕτη εἶναι ή Εὐδοκία, μία τῶν μεγαλύτερων αὐτοκρατειρῶν τοῦ Βυζαντίου, ἐν τῶν ἐξοχωτέρων πνευμάτων τοῦ μεσαιῶνος, μία τῶν σπουδαιοτέρων μετὰ Χριστὸν φιλοσόφων. Καὶ μὴ θαυμάσῃ τις βλέπων τοιαύτην γυναῖκα ἐν τῷ Βυζαντινῷ κράτει ναι μὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι δὲν ὑπῆρξαν και ἄλλαι πολλὰ ὅμοιαι τῇ Εὐδοκίᾳ, ἀλλ' ὅμως ή Εὐδοκία δὲν εἶναι ἐκτακτὸν τι φαινόμενον, ἔχει και τὰς βουλᾶς τῆς. Ἐν τῇ εὐρείᾳ Βυζαντινῇ αὐτοκρατορίᾳ, ἥτις πάντοτε σχεδὸν εἶχε ν' ἀντιπαλαίσῃ πρὸς τὰ ἐκ τῆς Εὐρώπης ή ἐκ τῆς Ἀσίας προερχόμενα εἴδη, και ἐν τῇ ἐσωτερικῇ διοικήσει συνεχῶς κατεταράσσετο εἴτε τῆς πτώσεως ἕνεκα τοῦ δεινῶς αὐτοκράτορος, εἴτε τῆς ἐμφανίσεως τῆς δεινῆς αἰρέσεως, αἱ γυναῖκες αὐταὶ ἔλαβον σπουδαίαν θέσιν ὑπερασπίζουσαι πάντοτε σχεδὸν ἐπιτυχῶς τὰ συμφέροντα, τῶν ὁποῖων ἐτίθεντο ή αὐτοδοῦλως ἀνεδείκνυντο προστάτριάι. Τοιαύτας γυναῖκας δυναμέθα νὰ ἀναφέρωμεν Εὐδοξίαν τὴν σύζυγον τοῦ Ἀρκαδίου, Πουλχερίαν τὴν ἀδελφὴν Θεοδοσίου τοῦ μικροῦ, Ἀριάδνην τὴν θυγατέρα Λέοντος τοῦ Α', Θεοδώραν τὴν σύζυγον τοῦ Ἰουστινιανοῦ, τὴν Ἀθηναίαν Βιρήνην, σύζυγον Λέοντος τοῦ Δ', Θεοδώραν τὴν σύζυγον τοῦ Θεοφίλου, Ζωὴν τὴν τατάρτην σύζυγον Λέοντος τοῦ ΣΤ', Θεοφρῶν τὴν σύζυγον Ῥωμανοῦ τοῦ Β', Ζωὴν τὴν σύζυγον Ῥωμανοῦ τοῦ Ἀργυροῦ, Θεοδώραν τὴν ἀδελφὴν τῆς προηγουμένης, Εὐδοκίαν τὴν μακροβόλιτισσαν, σύζυγον Ῥωμανοῦ τοῦ Διογενούς, και Ἄνην τὴν Κομνηνὴν, τὴν τοῦ Νικηφόρου Βρυεννίου σύζυγον. Πολλὰ δ' ἐξ αὐτῶν διεκρίθησαν και ἐπὶ πολυμαθείᾳ, τὰ δὲ προτόντα τῶν πνευματικῶν αὐτῶν ἐργασίῶν ἀρίστην κατέχουσι θέσιν μεταξὺ τῶν προτόντων τῆς Βυζαντινῆς φιλολογίας. Ἡ Ἰωαννῆς λ.χ. Εὐδοκίας τῆς μακροβόλιτισσης, ή Ἀλεξιάς Ἄγνης τῆς Κομνηνῆς και ἄλλα ἄλλων ἔργα οὐκ ὀλίγον ἐπαίνουονται ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας.

Μεταξὺ τῶν γυναικῶν τούτων διακρίνεται και ή σύζυγος Θεοδοσίου τοῦ Β', ή Εὐδοκία. Ἡ Ἑλλάς, ή κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν παραγωγὸς τοσοῦτων μεγάλων πνευμάτων, δὲν ἐστέρησε παντελῶς και κατὰ τὸν μεσαιῶνα ή Εὐδοκία κατήγετο ἐξ Ἀθηνῶν. Ὄνομάζετο πρότερον Ἀθηναίς και ἦτο θυγάτηρ τοῦ σπουδαίου Πλατωνικοῦ φιλοσόφου Λεοντίου, ἐν τινὲς τῶν Βυζαντινῶν χρονογράφων Ἠράκλειον ἀποκαλοῦσιν. Ἔσχε δὲ και δύο ἀδελφοὺς, τὸν Οὐάλεριανόν, ή κατὰ τινὲς Οὐάκλειον, και τὸν Γενέσιον ή Γέσιον. Γεννηθεῖσα τῷ 394 και ἀνετρέφετο ἐν τῷ γάλακτι τῆς εἰδωλοκταρείας, καθότι δὲν εἶχεν εἰσέτι καθ' ὅ-

λοκληρίαν αντικαταστήσει δ' σαυρὸς τὴν ἐν τῇ Ἀκροπόλει ἐλαίαν ἐν τῇ πόλει τῆς Παλλάδος, ἔσχε διδασκάλους δύο ἐπιστήμους φιλοσόφους τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τὸν Ὀρίωνα καὶ Ὑπερέχιον. Προικισθεῖσα ὑπὸ δώρων τῆς φύσεως ἐξωτερικῶν καὶ ἐσωτερικῶν καὶ τυχοῦσα παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς ἐλευθερίου ἀνατροφῆς, κατέστη τῶν ἀνταξία τῶν ἐνδόξων αὐτῆς προγόνων. Ὁ Γάλλος ἱστορικός Ρουζουαί ἀξιολόγως πλέκει τὸν στέφανον αὐτῆς διὰ τῶν ἐξῆς κομψῶν φράσεων: «Ἡ Ἀθηναῖς ἐμαγαλόνθη ὡς ὄραϊον κρῖνον ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν κήπων τοῦ Ἀκροπόλεως, παρὰ τὰς δ' ὄχθας τοῦ Κηφισοῦ, ἐνθα δ' πατὴρ αὐτῆς ἐδίδασκε τὴν βῆτορικὴν. Ἡ μορφὴ αὐτῆς ἔφερον ἐν ἀπάσῃ τῇ τελειότητι τὸν ἑλληνικὸν τύπον, παρμυφερῆς αὖσα πρὸς τοὺς ἀρχαίους ἐκείνους ἀνδριάντας ὡς ἐλάξευσεν ἡ χεὶρ τοῦ Φειδίου. Εἶχε τὸ πρόσωπον καὶ τὰς χεῖρας λευκὰς ὡς περ μάρμαρον λεῖον τῆς Πάρου καὶ τοῦ Πενταλίου» οἱ δὲ μεγάλοι μέλανες αὐτῆς ὀφθαλμοί, οἱ πολυπληθεῖς ὀδοστρυχοὶ τῆς κόμης αὐτῆς καταπίπτοντες περὶ τὸν λακμόν τῆς ἡύξανον ἔτι μάλλον διὰ τοῦ ἐβενίνου αὐτῶν χρώματος τὴν λάμψιν τῆς χροῖας τοῦ προσώπου τῆς. Βάδισμα εὐτολμον καὶ ὑποκεχαρισμένον, στάσις βασιλική, εὐστροφὸν καὶ ἐλαφρὸν σῶμα, ἀρμονία γλυκείας φωνῆς, περικοσμούντα τὴν Ἀθηναίδα, ἀνεκάλυπτον ἐν αὐτῇ προνομιοῦχον φύσιν ἐξελοῦσαν μὲν ἐκ ταπεινῆς καλῆς, ἀλλὰ ζῶσαν εἰς τὰ μεγαλειότερα ὕψη εἰς τὰ ὅποια δύναται νὰ φθάσῃ ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια.» Ἡ διδασκαλία τῶν βιβλίων διδασκάλων ἀφ' ἑνὸς, ἡ σύντονος τοῦ πατρὸς αὐτῆς φροντίς πρὸς ἐμπρέπουσαν ἀνατροφὴν ἀφ' ἑτέρου, καὶ ἐξ ἄλλου ἡ φυσικὴ αὐτῆς πρὸς πᾶν ἀγαθὸν βροπὴ ἀνέδειξαν αὐτὴν καθύπου φιλόσοφον, σπουδαίαν γραμματικὴν, εὐγλωττον ῥήτορα καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις ἀξιολογώτατην ποιήτριαν. Ἡ εὐφάντατος αὐτῆς διάνοια, τεινυσα πάντοτε πρὸς τὴν ποιησιν, ἐνετῶρεν ἐν τοῖς ἀριστουργήμασι τῶν ἀρχαίων ποιητῶν διὰ καὶ καθημένην πολλὰκις ὑπὸ τοὺς πρόποδας τοῦ Ὑμηττοῦ καὶ ἐμπνευμένη ὑπὸ τῆς αὔρας τῆς ἐμπνεύσεως ἄλλοτε τοὺς θεσπέσιους τῆς ἀρχαιοτάτου ποιητῆς, ἔφαλλε μετὰ μεγίστης ἠδύτητος ἡ καλλιτέλεστος αὐτῆ ἀπὸ τῶν τὰ κατορθώματα τῶν ἡρώων τοῦ Ὀμήρου καὶ τοὺς θριάμβους τῶν ἀνδρείων προγόνων τοῦ Μαραθῶνος καὶ τῶν Πλαταιῶν. Ἡ ἐξαισία αὐτῆς καλλονῆ, ἡ ἐπιμελεθὴ ἀνατροφή καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις ἡ παιδεία καὶ ἡ μάθησις καθίσταν αὐτὴν ἀξίαν σύζυγον μεγάλου ἀνδρός. Καὶ πραγματικῶς ὁ Λεόντιος ἀπέθανε, καὶ ἀποθνήσκων ἀφῆκε διὰ διαθήκης εἰς μὲν τοὺς δύο υἱοὺς του ἄψαν τὴν περιουσίαν, τῇ δὲ Ἀθηναίδι ἐκατὸν μόνον χρυσᾶ νομισμάτα (4500 περίπου φράγκα), γράψας ἐν τῇ δικήκει, ὅτι στηριζόμενος ἐπὶ τῶν φυσικῶν αὐτῆς χαρισμάτων, ἐνόμισεν ὅτι τοιαύτη κόρη δὲν

ἔχει ἀνάγκη πλειότερων χρημάτων. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Λεοντίου ἡ Ἀθηναῖς, μείνασα οὕτως ὀρφανὴ καὶ δυστυχῆς, παρεκάλει τοὺς δύο αὐτῆς ἀδελφοὺς ὅπως τῇ παραχωρήσωσι τὸ τρίτον τοῦλάχιστον τῆς περιουσίας, λέγουσα πρὸς τοὺς ἄλλοις ὅτι: «Καὶ ὑμεῖς γινώσκετε πῶς διεκείμην πρὸς τὸν κοινὸν ὑμῶν πατέρα καὶ οὐκ οἶδα διατί ἄπορον μὲ κατέλιπε μέλλων τελευτῆν καὶ εὐπορίας τυχεῖν μετὰ τὴν αὐτοῦ νέκρωσιν οὐκ ἐχαρίσατό μοι.» Ἀλλὰ δυστυχῶς οὐδόλως συνετέλεσαν τὰ δάκρυα ταῦτα νὰ κάμψωσι λιθίνους καρδίας· διὸ καὶ οὐ μόνον δὲν παρέσχον αὐτῇ τὸ ζητούμενον, ἀλλὰ καὶ ἀπεδίωξαν τῆς πατρικῆς στέγης. Ἡ Ἀθηναῖς, μείνασα οὕτως ἀνέστιος, κατέφυγεν εἰς τὴν ἐκ μητρὸς θείαν τῆς, ἥτις μετὰ τινα καιρὸν παραλαβούσα τὴν νεαρὰν κόρην ἔφερον εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἵνα ἐκθέσῃ τὰ παράπονα ἐνώπιον τοῦ αυτοκράτορος. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐβασίλευεν ἐν Βυζαντίῳ Θεοδόσιος δ' Β' ἡ μικρὸς, ὅστις τῷ 408 διεδέξατο τὸν πατέρα αὐτοῦ Ἀρκάδιον· ἐπειδὴ ἄνωγος ἦτο εἰσέτι ἀνήλιξ, ἐπατροπέετο ὑπὸ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ Πουλχερίας, γυναικὸς σῶφρονος καὶ συνετῆς. Ἡ Ἀθηναῖς παρουσιάζεται ἐνώπιον τῆς Πουλχερίας καὶ ἐκτίθησι τὰς ἀδικίας τῶν ἀδελφῶν τῆς ἢ Πουλχερία ἰδοῦσα αὐτὴν ἐθαύμασε τὸ κάλλος καὶ τὴν εὐγλωττίαν, τὴν σύνεσιν καὶ κοσμιότητα δι' ὧν ἦτο πεποικισμένη ἡ ὀρφανή, καὶ ἐπειδὴ ὁ Θεοδόσιος προὔτιθετο νὰ νυμφευθῇ παρουσιάζεται αὐτῇ καὶ λέγει: «Ἐὖρον νεωτέραν, καθαρὰν, εὐστοχον, λεπτοχαρακτήρον, εὖριν, ἀσπροτάτην ὡσεὶ χιῶν, μεγαλόφθαλμον, ὑποκεχαρισμένην, οὐλοξάνθικον, σεμνόποδα, ἐλλόγιμον, ἑλλαδικὴν παρθένον.» Εἰς τοὺς λόγους τούτους πεισθεὶς ἔσπευσεν ἵνα ἴδῃ διὰ τίνος παραπάτατος τὴν ἐν τῷ παρακειμένῳ θαλάμῳ καθήμενην κόρην, καὶ τοσοῦτον κατεβέβη ἐκ τῆς καλλονῆς τοῦ ὄραϊου τούτου πλάσματος, ὥστε ἀμέσως ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν νὰ τὴν νυμφευθῇ· ἐπειδὴ δὲ ἦτο εἰδωλολάτρης, ἐβαπτίσθη ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Ἀττικοῦ καὶ ὠνομάσθη Εὐδοκία· οἱ δὲ γάμοι ἐτελέσθησαν μετὰ μεγίστης πομπῆς τῇ 7 Ἰουνίου 421. Καὶ οὕτως ἡ ὀρφανὴ Εὐδοκία ἀνεδείχθη σύζυγος αυτοκράτορος, ὁ δὲ τίτλος τῆς Λύγουσσης ἐδόθη αὐτῇ ὅτε τῷ 423 ἐγέννησε θυγατέρα ὀνομασθεῖσαν Λικινίαν Εὐδοξίαν.

Αἱ τιμὴ αὐτῆς καὶ βασιλικαὶ δόξαι οὐδόλως ἴσχυσαν νὰ ἐξαλείψωσιν ἐκ τῆς νεαρᾶς συζύγου τὸν πρὸς τὰ γράμματα ἔρωτα· τὸ πρῶτον καὶ κυριώτερον ἔργον αὐτῆς ἦν ἡ τῶν γραμμάτων καλλιέργεια· διὸ προσεκάλεσε περὶ αὐτὴν πλείστους πεπαιδευμένους περιεβαλοῦσα αὐτοὺς διὰ μεγίστων τιμῶν, καὶ ἐμόρφωσεν, οὕτως εἶπεν, ἀκαδημία τινὰ ἐν τῷ παλατίῳ, ἐν ᾗ ἐνετῶρε τὸ πνεῦμα τῆς θυγατρὸς τοῦ Λεοντίου. Ἀλλὰ τὰς μεγαλητέρας τιμὰς προσέφερε τῇ ἀδελφῇ Πικυλίῳ, ὅστις μάλιστα ἦν καὶ παράνομος τοῦ

αὐτοκρατορικῷ ζεύγους, ἀναδείξασα αὐτὸν μάγιστρον, καὶ τῷ ἐπάρχῳ τῆς πόλεως Κύρῳ, διότι οἱ ἄνδρες οὗτοι ἦσαν ἐγκρατεῖς τῆς ἑλληνικῆς παιδείας, πάντες δὲ οἱ τοιοῦτοι ἦσαν οἱ προσφιλέστεροι τῇ Εὐδοκίᾳ.

Ἀσύτερον μέλημα αὐτῆς, ἔμα ἀναβάσης τὸν θρόνον, ἦν ἡ πρόσκλησις τῶν ἀδελφῶν τῆς εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἡ εἰς μεγάλα ἀξιώματα ἀνώφους αὐτῶν· διότι οὗτοι μαθόντες τὴν ταύτην αἰφνιδίαν ὑψωσιν αὐτῆς ἐκρόθησαν· ἀλλ' αὐτὴ κατάρθρωσε νὰ ἀνακλύψῃ αὐτοὺς καὶ νὰ φέρῃ ἐνώπιόν τῆς. Ἰδόντες οὗτοι τὴν πρότερον διακομμένην ἀδελφὴν τῶν κατέχουσιν τὸ ὑπατον τῶν ἀξιομάτων, καθημένην ἐπὶ τοῦ αυτοκρατορικῷ θρόνου κρατοῦσαν τὸ χρυσοῦν σκήπτρον καὶ ἐσεμμένῃν διὰ βασιλικῶν ἑμμάτων, ἔμεινον ἐκθαμβοὶ καὶ τρέμοντες ἐκ τοῦ φόβου μὴ ἡ Εὐδοκία ἐκδικήσῃ τὴν πρότερον ἀπάνθρωπον διαγωγὴν τῶν. Ἡ συνέντευξις τῶν τριῶν ἀδελφῶν ἀναπολεῖ εἰς τὴν μνήμην ἐκάστου τὴν σκηρὴν ἐκείνην τῆς Π. Διαθήκης τὴν μεταξὺ τοῦ Ἰωσήφ καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ λαβούσαν χώραν. Ἡ Εὐδοκία, ἀτενίσασα πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς τῆς ἐδάκρυσε καὶ ἀνεφώνησε: «Ἐμὲ Ἀθηναῖς ἡ ἀδελφὴ ὑμῶν. Προσεγγίσατε, ἐναγκαλισθήτε τὴν ὑμετέραν ἀδελφὴν.» Ἀκούσαντες οὗτοι τοὺς λόγους τούτους ἐθαύμασαν ἀληθῶς διότι περιέμενον ἐκδικήσιν, ἡ δὲ Εὐδοκία λήουσα τὴν ἀπορίαν αὐτῶν, λέγει: «Ἐμὲ μὴ ὑμεῖς κακῶς ἐχρήσασθέ μοι οὐκ ἐν ἡναγκαζόμενῃ ἔλθειν ἐν Κωνσταντινούπολιν καὶ βασιλευσαί. Τὴν οὖν ἐκ τῆς γεννήσεώς μου βασιλείαν ὑμεῖς ἐχαρίσασθε, ἡ γὰρ ἐμὴ ἀγαθὴ τύχη ὑμᾶς ἀπειθεῖς ἐποίησε καὶ οὐχ ἡ ὑμετέρα πρὸς ἐμὲ γνώμη.» Λόγοι καταδεικνύοντες τὸν ἀληθῶς φιλόσοφον χαρακτῆρα τῆς γυναικὸς· δὲν ἐξεδικήθη τὴν ἀγνώμονα διαγωγὴν τῶν ἀδελφῶν τῆς, ἀλλ' ὡς πιστὴ τοῦ Χριστοῦ ὀπαδὸς τῶν μὲν Οὐαλεριανῶν μάγιστρον ἀνέδειξε, τὸν δὲ Γενέσιον ἐπαρχον Ἰλλυριῶν διώρισεν. Ὁ ἱστορικός Γεώργιος Καδινὸς ἀναφέρει ὅτι συνήλθον τῇ Εὐδοκίᾳ ἐξ Ἀθηνῶν ἑπτὰ φιλόσοφοι, οἱ ἐξῆς: Κράνος, Πέλωψ, Κάρος, Ἀπελλῆς, Συλθανός, Κύρθας καὶ Νερούας, ἐξ ὧν ὁ Κράνος καὶ λογιστῆς τῆς Ἀθηναίων φιλοσοφίας ἐλέγετο. Ἀλλ' ὁ ἀνώνομος συγγραφεὺς τῶν συντόμων χρονικῶν παραστάσεων ἀναφέρει ὅτι καὶ αὐτάδελφοι (τῆς Εὐδοκίας) τὸ ξένον τῆς συγγόνου ἀκηκότες εὐτύχημα ἀπελθεῖν συνεπειῶντο σὺν φιλοσόφοις ζ' καὶ τῇ τύχῃ ἐξ εὐτυχίας ἐδεήθησαν ἐλασθῆναι.»

Τῷ 438 μετέβη ἡ Εὐδοκία εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς προσκύνησιν τῶν ἁγίων τόπων ἐκκληροῦσα εὐχὴν, ἐκεῖθεν δ' ἐπιστρέφουσα μετὰ ἐν ἑτοσ μὲν ἔθηκε τὰ ἱερά ὄστα τοῦ πρωτομάρτυρος Στεφάνου, καθὰ ἀναφέρουσιν οἱ πλείστοι τῶν ἱστορικῶν καὶ ὁ Μαρμελλίνος. Ἐπιστρέφουσα ἐξ Ἱεροσολύμων διήλθε διὰ τῆς Ἀντιοχείας· ἡ Εὐδο-

κία ἐπισκεφθεῖσα τὴν Ἀντιόχειαν εἰσῆλθε μεγαλοπρεπῶς εἰς τὴν πόλιν, τυχοῦσα ἐνθουσιώδους ὑποδοχῆς· κατ' ἀρχὰς διηυθύνθη εἰς τὸ βουλευτήριον, ἐνθα καθημένη ἐπὶ χρυσοῦ διόφρου ἐξεφώνησε λόγον ἐγκωμιστικὸν μεγάλως καταθέλων τὰ ἀπειρον τῶν ἀκρατῶν πλῆθος. «Εἴμαι εὐτυχῆς, ἀνέκραξε περατοῦσα τὸν λόγον, εὐρισκομένη ἐν τῷ μέσῳ ὑμῶν ἡ καταγωγὴ μου εἶναι ἡ αὐτὴ τῇ ὑμετέρᾳ· τὸ αὐτὸ αἶμα ῥεῖ εἰς τὰς φλέβας ἡμῶν· οἱ πατέρες ὑμῶν ἐξῆλθον ἐκ τῶν προσφιλῶν ἀκτῶν, ἐν αἷς εἶδον τὸ πρῶτον τὸ φῶς τῆς ἡμέρας· εἴμεθα τέκνα τῆς αὐτῆς πατρίδος. Πατρὶς τῆς καρδίας μου, οὐδέποτε θέλω σὲ λησμονήσει.» Ἐκ τούτου τοῦ λόγου καὶ τῶν δωρεῶν, ἃς προσήνεγεν ὑπὲρ τῆς οἰκοδομῆς ναῶν καὶ ἄλλων ἀγαθοεργῶν καταστημάτων ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς Συρίας, τοσοῦτον ἡχαριστήθησαν οἱ Ἀντιοχείς, ὥστε ἔστησαν πρὸς τιμὴν αὐτῆς ἀνδριάντα ἐν τῷ βουλευτηρίῳ, καθὰ λέγει ὁ Εὐάγριος: «Καὶ εἰκόνη ἐκ χαλκοῦ τεχνικῶς ἡσκημένην παῖδες Ἀντιοχείων αὐτὴν τετιμῆκασιν, ἡ καὶ μέχρις ἡμῶν σώζεται.»

Ἐξ ὧν μέχρι τοῦδε ἀνεφέραμεν εἰδόμεν ὅτι ἡ Εὐδοκία, καίτοι ἀναδειχθεῖσα Λύγουσσα, οὐδόλως ἀνεμίχθη εἰς τὰ πολιτικά· ἀπὸ τοῦ 443 ὁμοῦς ἔρχεται εἰς ταῦτα ἀναμιγνυομένη. Ἀλλὰ πρὸ τῶν νὰ ἐξετάσωμεν τὰ περὶ τούτου, εἴπωμεν ὀλίγα τινὰ περὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ συζύγου τῆς Θεοδοσίου.

Ὁ Θεοδόσιος ἦτο ἀνὴρ λίαν ἀνάξιος τῆς αυτοκρατορικῆς ἑδρας· καθότι ἀντὶ ν' ἀσχολῆται περὶ τὰ δημόσια, κατεγίνετο τὴν ἡμέραν μὲν περὶ τὴν θήραν, τὸ δὲ ἑσπέρας περὶ τὴν ζωγραφικὴν καὶ καλλιγραφικὴν, διὸ καὶ καλλιγράφος ἐπωνομάσθη. Τοιοῦτος αὐτοκράτωρ ἔπεται ὅτι περιεποιχίζετο ὑπὸ τῶν τὰ πάντα ἐν τῇ Βυζαντινῇ ἀρχῇ κατούτων εὐνοῦχων, ὅποιοι κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ἦσαν ὁ Καλιπόδιος, ὁ Λαύσιος καὶ ὁ Χρυσάνθιος ἢ Χρυσάφιος, ὅτις ἴδία τὰ πάντα διεχειρίζετο κατὰ τὸ δοκοῦν, ἄγων καὶ φέρων τὸν αὐτοκράτορα· ὁ κυριώτερος ὁμοῦς σκοπὸς τοῦ Χρυσάφου ἦτο νὰ κατορθώσῃ ν' ἀπομακρύνῃ τῶν πολιτικῶν τὴν Πουλχερίαν· τὸ ἀπεφάσισε καὶ τὸ κατέβησε. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἀνεφάνη εἰς τὸ μέσον ἡ αἵρεσις τοῦ Εὐτυχοῦς, ὅστις, ὡς γνωστὸν, ἐδογματίζεν ὅτι κατὰ τὴν τοῦ Σωτῆρος ἐνανθρόπησην ἡ ἀνθρωπίνη φύσις ἀπερραφήθη ὑπὸ τῆς θείας καὶ οὕτω διέκρινεν ἐν αὐτῇ μίαν, τὴν θείαν. Ὁ Εὐτυχοῦς ἵνα ἐπιτύχῃ τὸ σκοπὸν αὐτοῦ προσεκλήθη τῷ Χρυσάφῳ, ὅστις κατέπεισεν αὐτὸν τὸν αὐτοκράτορα ὅπως ἐπιτρέψῃ τῷ Διοσκορῳ Ἀλεξανδρείας, ὁμόφρονι τοῦ Εὐτυχοῦς, ἵνα συγκαλέσῃ σύνοδον παράνοτον καὶ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως Φιλίβιανου, ἀκροῦ ὑπερσπιστοῦ τῆς ἀρθοδοξίας, ὅπως βασιλίσῃ τὴν τοῦ Εὐτυχοῦς δοξασίαν. Ἡ σύνοδος προσεκληθῆ τῷ 449, ἀλλ' ὁ Διοσκορὸς ἔ-

μοῦ, ἐξ οὗ ἐβλάστησεν ἡ τῆς Ἑλλάδος ἀνεξαρτησία· ἀλλὰ καὶ τοιαύτη ἡ τοῦ εὐγενοῦς τούτου πατριώτου ἐπιβρόχῃ εἰς τὸ ἐξάπτειν καὶ ἀναπτύσσειν αὐτὸ εἰς ἔργα ἀφοσιώσεως, ὥστε δι' αὐτῆς οὐ μόνον τὴν ἔδραν τῆς κυβερνήσεως, καὶ τὴν κυβέρνησιν αὐτὴν ἔσωσε, πόρου· ἀνευρών πρὸς περιθάλψιν χιλιᾶδων στρατιωτῶν, οὗ· αἱ πρὶν κακουχίαι καὶ αἱ παραχρήματα στερηθεῖς· ἐδύναντο νὰ παράγαγον εἰς τι ἀπογνώσεως τόλμημα, ἀλλὰ δυνάμεθα θαρρόντως καὶ τὸν ἀνώτατον ἔπαινον σωτήρος τῆς ἑλῆς πατρίδος εἰς τὴν περιστάσιν ταύτην νὰ τῷ ἀπνεύσωμεν, διότι διὰ τῶν αὐτῶν πόρων ἐξωπλίσθη καὶ ἐξεπέμφθη ὑπὸ τὸν ἑνδοξὸν Καραϊσκάκη στρατὸς ἐπανορθώσας τὸν σχεδὸν ἤδη ἀπὲρνωμένον ἀγῶνα, καὶ ἐπαναγαῶν τὴν νίκην ὑπὸ τὰς τεταπεινωμένας τῶν Ἑλλήνων σημαίας. Ὅποις ὅμως ἡ πλήρης ἡ ἐκστρατεία, ἀνεγνωρίσθη ἡ ἀνάγκη μορφώσεως καὶ ἱππικοῦ τάγματος, καὶ τούτο ἐγένετο ἀφορμὴ νέου δημοτικοῦ θριάμβου τοῦ Γενναδίου.

ὑπὸ κηρύκων συγληθεῖς, συνῆλθεν αὐθις ὁ λαὸς ὑπὸ τὴν πλάτανον, ἀνυπόμονος ν' ἀκούσῃ τὸν ἀγαπητὸν ῥήτορά του γενναῖόν τι καὶ ὠφέλιμον συμβουλεύοντα. Οὗτος δὲ, ἀφ' οὗ ἐξέθηκε τῶν κοινῶν πραγμάτων τὸν κίνδυνον καὶ τὴν θέσιν, καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς μορφώσεως ἱππικοῦ, « Ἀλλὰ ποῦ, εἶπε, θέλωμεν εὖρει τοὺς ἵππους; Ἐδῶ βλέπω πολλοὺς καὶ προὔχοντας καὶ ὀπλαρχηγούς, τρέφοντας ἀνὰ δύο καὶ τρεῖς ἵππους, καὶ κομπάζοντας ἐπὶ τούτῳ ἐν ταῖς ὁδοῖς. Ὅστις ἔχει ἵππον διὰ τρυφῆν καὶ ἐπίδειξιν, καὶ δὲν τὸν προσφέρει εἰς τῆς πατρίδος τοῦ τὴν ἀνάγκην, εἶναι ἀνάξιος νὰ λέγηται αὐτῆς προὔχων, ἢ νὰ φέρῃ τὸ ἔξιφος τοῦ ἀρχηγοῦ. Διὰ τῶν ἵππων τούτων δυνάμεθα νὰ μορφώσωμεν ἱππικόν· τοὺς λαμβάνομεν; — « Τοὺς λαμβάνομεν, ἀνέκραξε μιᾶ φωνῇ ὁ λαός. — « Καὶ ἀν' δὲν μᾶς τοὺς δώσωσι, τοὺς λαμβάνομεν διὰ τῆς θίας; » — « Τοὺς λαμβάνομεν διὰ τῆς θίας », ἀπεκρίθησαν χιλιᾶδες στόματων. — « Ἀγετε λοιπὸν », διέταξεν ὁ κινῶν τὸν λαὸν ἐκεῖνον, ὡς ἡ λιλίαψ κινεῖ τὰ κύματα. Ἀλλὰ πρὶν ἢ προφθάσῃ νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ δεινὴ ἐντολὴ, τριακόσιοι πεντήκοντα ἵπποι εἶχον νομισθῆ εἰς τὴν πλατείαν ἐκ συνεισφορᾶς ἐκούσιου. Τότε καλέσας ἐκ τοῦ πλήθους ὀνομαστὶ τὸν Χάτζη Μιγάλην, « Σὺ, τῷ εἶπεν ὁ Γενναῖος, εἶσαι ἀξίος νὰ διευθύνῃς τὸ ἱππικόν. Λάβε τοὺς ἵππους τούτους, ἀργάνισον αὐτούς, καὶ ἀναχώρησον ἕσον τάχος. »

Ὅπως ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις τῶν ἐπαχθῶν κινδύνων, οἵτινες ἀναδεικνύουσι τῶν ἀνδρῶν τὴν ἀξίαν καὶ τὴν ἀρετὴν, ὁ Γενναῖος διὰ τῆς ἀτρομότητος παρρησίας ἦν τῷ ἐνέπνεεν ἡ συναίσθησις τοῦ καθήκοντος, καὶ διὰ τῆς λάβρου του εὐγλωττίας, ἥτις ἐξεχέτο ἐκ καθαρᾶς πηγῆς, τῆς ἐνθουσιώδους καὶ ἐναρέτου καρδίας του, κατέστη δυνάμις, ἥτις στρατηγὸς ἐνεκάθισται, τὸν λαὸν δι' ἐνὸς λόγου ἤγε καὶ ἔφερε, τῷ στρατῷ ἐπεβάλλ-

λετο, ἀντετάττετο κατὰ μέτωπον τοῖς ὀπλαρχηγοῖς καὶ ταῖς προὔχοις, καὶ ὑψοῦτο ὑπὲρ αὐτὴν τὴν τότε ἀνίσχυρον καὶ κλονιζομένην κυβέρνησιν.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΧΡΗΣΙΣ ΤΗΣ ΠΑΙΑΚΗΣ ΘΕΡΜΟΤΗΤΟΣ

Συγγραμ. καὶ τέλος· 181 σελ. 129.

Ὁ περιηγητὴς ὁ ἐπίσκεπτόμενος τὴν ἐν Τουρῶν (Tours) βιβλιοθήκην ἐγκατεσταμένην ἐν παλαιῷ τινι οἴκῳ, παρατηρεῖ εἰσερχόμενος εἰς τὴν αὐτὴν συσκευὴν τινα παραδόξου ὕψους ὁμοιάζουσαν πρὸς μέγιστον στέλεχος κώνου, ἢ πρὸς γιγαντιαῖον φωτισκέπησιν λυχνίας, ἔχον τὸ κολλῶν αὐτοῦ ἀνεστραμμένον πρὸς τὸν οὐρανόν. Τὸ ἐξῶθεν αὐτοῦ ἐστὶν ἐκ χαλκοῦ, τὸ δὲ ἐσωθεν ἐκ λεπτοῦ φύλλου ἀργυροῦ. Ἐπὶ τῆς μικρᾶς βάσεως τοῦ στελέχους τοῦ κώνου κλειόμενον διὰ πλακὸς χυτοῦ σιδήρου διατρήτου κεῖται κύλινδρος χαλκοῦς μεμελανωμένος ἐξῶθεν, τοῦ ὁποῖου ὁ κάθετος ἄξων εἶναι κοινὸς μὲ τὸν τοῦ κώνου. Ὁ κύλινδρος οὗτος ὕστερ εὐρίσκεται οὕτω περιβεβλημένος ὥσπερ διὰ μεγάλου περιτραχηλίου, λήγει ἀνωθεν δι' ἐπικαλύμματος ἡμισφαιρικοῦ, εἰς τρέπον ὥστε ὁμοιάζει πρὸς ὑπερμεγέθη δακτυλῆθραν βαπτικῆς, καὶ εἶναι πάλιν ἐπιεκαλυμμένος διὰ κώδωνος ὑαλίνου τοῦ αὐτοῦ σχήματος.

Ἢ τοσοῦτον ἀσυνήθην μορφήν ἔχουσα συσκευή παριστᾷ ἡλιακὸν ἀποδοχέα, τουτέστιν εἶδος ἀτμοποιῦ λέβητος ἐν ᾧ παράγεται τὸ σημεῖον τοῦ βρασμοῦ τοῦ ὕδατος, καὶ πλεόν τούτου διὰ μόνης τῆς ἐπιδράσεως τῶν θερμῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου, ἃς πέμπει ἐπὶ τὸν κύλινδρον ἡ ἐσωτερικὴ πλάξ τοῦ κωνικοῦ ἀνακλάστρου, πεποιημένη ἐξ ἀργύρου λεῖου καὶ ἐτίπνου. Διὰ τινος εἰσαγωγῆς σωλήνος καὶ δι' ἀντλητῆρος πληροῦνται δι' ὕδατος τὰ δύο τρίτα ὡς ἔγγιστα τοῦ ὕψους τοῦ λέβητος. Ἰά- ληνος σωλὴν καὶ μανόμετρον συγκοινωνοῦσι μὲ τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ λέβητος, στηρίζονται δὲ ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς περιφερείας τοῦ μεταλλικοῦ ἀνακλάστρου, καὶ χρησιμεύουσιν ἵνα δεικνύωσι τὴ ὑψὸς τοῦ ὕδατος καὶ τὴν τάσιν τοῦ ἀτμοῦ ἐν τῷ λέβητι.

Ἐπάρχει δὲ πρὸς τούτους ἀσφαλίστικὴ δι- κλῆς τεθειμένη εἰς τρόπον ὥστε ν' ἀπαλλάσσῃται ὁ λέβης τοῦ ἀτμοῦ, ἐὰν ἡ τάσις ἤθελεν ὑπερβῇ τὸ ὄρισθὲν ποσὸν τῶν ἀτμοσφαιρῶν. Οὕτω τὸ μηχανήμα αὐτὸ κέκτηται πάσαν ἐπιθυμητὴν ἀσφάλειαν, καὶ δύναται νὰ ἐφοδιασθῇ διὰ πάντων τῶν παρεπιμέμων παρασκευασμάτων, ἅτινα ἀπαιτοῦνται εἰς ἀτμολέβητα.

Τὸ ἀνακλάστρον ἢ μεταλλικὸν κάτοπτρον, κύριον μέλος τοῦ ἀτμολέβητος, ἔχει ἐν μὲν τῇ μεγάλῃ βάσει αὐτοῦ μέτρα 2,60 διάμετρον, ἐν δὲ τῇ μικρᾷ 1 μέτρον καὶ 80 ἑκατοστόμετρα

ὑψὸς, τοῦθ' ὑπερ παρέχει τεσσαρῶν τετραγωνικῶν μέτρων ἐπιφάνειαν ἀνακλάσεως ἢ ἡλιασεως. Αἱ ἐσωτερικαὶ παρειαὶ εἰσὶν ἐξ ἀργύρου ἐπιβληθέντος, διότι ὁμολογουμένως τούτο τὸ μέταλλον ἀποπέμπει κάλλιστα τὰς θερμῶν ἀκτίνων. Ἀλλὰ καὶ ὁ ὀρεῖχαλκος ἐλαφρῶς ἐπαργυρούμενος δύναται ἐπίσης νὰ χρησιμεύῃ. Ἡ κλίσις τῶν παρειῶν ἐπὶ τοῦ ἄξωνος τῆς συσκευῆς εἰσὶ 45 μοιρῶν. Οἱ ἀρχαῖοι ἐγίνωσκον ἤδη ὅτι τούτο ἐστὶ τὸ ἄριστον σχῆμα ὑπερδύναται τις νὰ δώσῃ εἰς τοιοῦτου εἶδους μεταλλικὰ κάτοπτρα τὰ ἔχοντα γραμμικὴν ἐστίαν, διότι αἱ ἀκτίνες αἱ προσπίπτουσαι παραλλήλως τῷ ἄξονι ἀνακλάονται τότε καθέτως ἐπ' αὐτόν, καὶ σχηματίζουσιν ἐστίαν τῆς μεγίστης ἐντάσεως.

Ὁ λέβης εἶναι χαλκοῦς διότι τὸ μέταλλον τοῦτο μεταξὺ τῶν κοινῶν μετάλλων ἐστὶ τὸ εὐθερμαγωγότατον. Ἐμελάνθη ἔξῶθεν διότι τὸ μέλαν ἔχει τὴν ιδιότητα τοῦ ἀπορροφᾶν ἀπάσας τὰς θερμῶν ἀκτίνων ὅπως τὸ λευκὸν ἔχει τὴν τοῦ ἀνακλάειν αὐτὰς καὶ ἐπεκαλύφθη διὰ περιβλήματος ὑαλίνου, ἐπειδὴ τὸ σῶμα τοῦτο ἐστὶ τὸ διαθερμαντικώτατον πάντων, τουτέστι τὸ εὐκόλως διαπερῶμενον ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τῆς φωτεινῆς θερμότητος. Ὁ ὕαλος ἔχει πρὸς τοῦτο τὴν ιδιότητα τοῦ ἀνίστασθαι εἰς τὴν ἔξοδον αὐτῶν τούτων τῶν ἀκτίνων, ἅμα μεταμορφοῦσθαι εἰς ἀκτίνες ἀμυδράς, τοῦθ' ὅπερ συμβαίνει ἐνταῦθα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ λέβητος. Πᾶσαι αὗται αἱ ἐφαρμογαὶ τῶν φυσικῶν νόμων δὲν εἶναι νέαι, οἱ λαοὶ δρμεμφύτως τὰς εἴθεσαν εἰς ἐνέργειαν πρὶν ἢ οἱ σοφοὶ δυνήθωσι νὰ ἐξηγήσωσι τὰ αἴτια, καὶ ἡ μαγειρικὴ τέχνη, ἡ κηπουρικὴ, ἡ θέρμανσις τῶν οἰκιῶν, δὲν περιέμενον ἐπὶ τούτῳ τὰ πειράματα τῶν φυσικῶν. Ὁ Σωσσοῦ ὠρμητοῦ καὶ αὐτὸς ἐκ τῶν διδόμενων τούτων ἐν τοῖς πειράμασιν αὐτοῦ. Ἀλλ' οἱ ἐφευρέται δὲν δύνανται νὰ ἐργάζωνται δι' ἀναψηλαφήσεως καὶ ἐχρηρίζοντο αἱ ἀνακαλύψεις τῆς συγχρόνου φυσικῆς ἵνα δοθῇ εἰς τὰς ἐφαρμογὰς ταύτας κανὼν αὐστηρὸς καὶ οὕτως εἰπεῖν μαθηματικὸς.

Ὁ κυρίως εἰπεῖν ἀτμολέβης τῆς ἡλιακῆς μηχανῆς τῆς Τουρῶνης σύγκεται ἐκ δύο συγκεντρικῶν κωδῶνων χαλκῶν, ἐξ ὧν ὁ μὲν μεγαλύτερος καὶ ὀρατὸς ἴσος κατὰ τὸ ὕψος τοῦ κατόπτρου ἔχει 80 ἑκατοστόμετρα, ὁ δὲ δεύτερος ἦτοι ὁ ἐσωτερικὸς 80 καὶ οἱ καθέκαστα διάμετρα αὐτῶν εἰσὶ 28 καὶ 22 ἑκατοστομέτρων. Ἡ παχύτης τοῦ χαλκοῦ εἶναι 3 χιλιοστομέτρων. Τὸ χρηγοῦμενον ὕδωρ τίθεται ἐν τῷ διαμέσῳ τῶν δύο περιβλήματων ἢ χαλκῶν κωδῶνων, εἰς τρόπον ὥστε νὰ σχηματίζῃ δακτυλιοειδῆ κύλινδρον ἔχοντα τρία ἑκατοστομέτρα πλάτους. Ὁ ὄγκος τοῦ ὕγρου συνίσταται ἐξ 20 λίτρων καὶ ἐκ 40 διὰ τὸν ἀτμοποιδὸν Ὀάλαμον. Ὁ ἐσωτερικὸς κώδων μὲν κενός· εἰς τοῦτον διέρχονται ὁ

ἀτμαγωγὸς σωλὴν καὶ ὁ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ὕδατος εἰς τὸν λέβητα. Ἐπὶ τοῦ ἀτμαγωγοῦ σωλῆνος εἰσὶ τεθειμένα τὰ πρὸς ἀσφάλειαν παρασκευάσματα, τὸ μανόμετρον καὶ ἡ δίκλις. Ἰά- ληνος κώδων ὕστερ περικαλύπτει τὸν λέβητα, τοὺς χαλκοὺς κώδωνας, ἔχει 85 ἑκατοστομέτρα ὕψους, 40 διαμέτρου καὶ 5 χιλιοστομέτρα πάχους, τουτέστι τὸ πάχος κοινοῦ κατόπτρου. Σχηματίζει δὲ μόνιμον διάμεσον ἐκ 5 ἑκατοστομέτρων μεταξὺ τῶν παρειῶν αὐτοῦ καὶ τῶν τοῦ λέβητος, διάμεσον, ὑπερ κατέχεται ὑπὸ ἐρωματος ἀέρος θερμοτάτου. Εἶναι δὲ προσκεκολλημένος ἐπὶ τοῦ πυθμένος τοῦ κατόπτρου μόνον διὰ τῆς βάσεώς του.

Ἐνεκα τῆς ἡμερησίας καὶ τῆς ἐτήσιας περιφορᾶς τῆς γῆς, αὕτη δὲν ἔχει τὴν αὐτὴν πρὸς τὸν ἥλιον θέσιν ἀνὰ πᾶσαν ὥραν τῆς ἡμέρας καὶ τοῦ ἔτους.

Οὕτως ἔχόντων τούτων, ὁ λέβης ἐστὶ διατεθειμένος εἰς τρόπον ὥστε νὰ περιγράφῃ γωνίαν 45 μοιρῶν ἢ τὸ εἰκοστὸν τέταρτον τῆς περιφερείας καθ' ὥραν, στρεφόμενος περὶ ἄξονα παράλληλον τῷ ἄξονι τῆς γῆς, τουτέστι νὰ ἀκολουθῇ τὴν ἡμερησίαν καὶ φαινομένην οὕτως εἰπεῖν περιφορὰν τοῦ ἡλίου, καὶ νὰ κλινῇ ἐπίσης βαθυμῶδην περὶ τὸν ἄξονα τοῦτον ὡς ἐκ τῆς ἡλιακῆς καλουμένης ἀποκλίσεως. Οὕτως ἔντασις τῆς καρπομένης θερμότητος ἐστὶν ὡς ἔγγιστα ἡ αὐτὴ πάντοτε, οἰκιδήποτε καὶ ἀνῆναι αἱ ὥραι τῆς ἡμέρας καὶ τοῦ ἔτους, διότι ἡ συσκευή οὕσα οὕτω διατεθειμένη ἀνακλάει μὲ ἕσον οἶόν τε ἐλάσσονα ἀπώλειαν ἤπασαν τὴν τοῦ ἡλίου ἀκτινοβολίαν. Πι διττὴ κίνησις ἦν ἀφαιλεῖ νὰ ἔχη ὁ λέβης ἐπιτυγχάνεται διὰ δύο ἐμπλοκῶν ἢ ἀλλήλουχίων τροχῶν, καὶ δι' ἐνὸς ἀστροφάλου, ἢ μὲν πρώτη ἀνὰ ἐκάστην ἡμισέλιαν ὥραν, ἢ δὲ δευτέρα ἀνὰ διττὴν ἡμέρας. Ἡ ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμᾶς κίνησις, ἥτις ἐπιτελεῖται διὰ τῆς φαινομένης πορείας τοῦ ἡλίου, δύναται ν' ἀποκατασταθῇ αὐτόματος ἀνευ μεγάλης δαπάνης, τὸ αὐτὸ δὲ δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ καὶ διὰ τὴν δευτέραν. Ἐνταῦθα πρόκειται ἀπλῶς περὶ λύσεως ζητήματος ὁρολογιοποιίας τοῦ ὀγκωδέστερου εἶδους· ἰδὲ τὸν περιστροφικὸν ὀβελὸν, καὶ ἡ λύσις αὕτη δὲν εἶναι οὔτε δύσκολος οὔτε πολυδάπανος.

Δαπάνη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ νομοῦ Ἰνδρου καὶ Αεῖγης ὁ κύριος Μουσῶ ἐγκτεστήσας πρὸ τριετίας ἐν Τουρῶν τὸν ἄνω περιγραφέντα λέβητα, ὅστις παρήγαγε περίεργα ἀποτελέσματα, ἐξ ὧν τινὰ εἰσὶν ἄξια μνείας. Ἀρτίαν τινα ἡμέραν τῆς ὀγδόης Μαΐου, περὶ τὴν ὀγδόην καὶ ἡμισέλιαν πρωινήν ὥραν, 20 λίτρα ὕδατος 20 βαθμῶν θερμοκρασίας εἰσαχθεῖται εἰς τὸν λέβητα παρήγαγον ἐν διαστήματι τεσσαράκοντα λεπτῶν ἀτμὸν τάσεως 2 ἀτμοσφαιρῶν, τουτέστιν 421 βαθμῶν θερμοκρασίας, ἦτοι 21 βαθμοὺς ἄνω τοῦ βράζοντος ὕδατος.

Ἡ τάσις τοῦ ἀτμοῦ ὑψομένη ταχέως ἀνήλθεν εἰς τὸ ἀτμοσφαιρῆς, ὥστε καὶ ἀν' ἠθελον ἀποπειραθῆναι νὰ ὑπερβῶσι τὸ σημεῖον τοῦτο, ἐπειδὴ αἱ παρειαὶ τοῦ λέβητος εἶχον μόνον 3 χιλιοστομέτρων πάχος, καὶ ἡ δι' αὐτῶν ὑποβασταζομένη ὀλικὴ διάτασις ἦτο ἤδη 40,000 χιλιογράμματα, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ πράξῃσι τοῦτο ἄνευ κινδύνου, τὸ δὲ σύνολον τῆς συσκευῆς ἤθελε μετὰ πατάγου κατακερματισθῆ. Περὶ τὰ μέσα τῆς αὐτῆς ἡμέρας μὲ 15 λίτρας ὕδατος ἐν τῷ λέβητι δ' εἶξεν 100 βαθμῶν θερμότητος ἀτμοῦ, ἥτοι τάσεως μιᾶς ἀτμοσφαιρῆς, ὑψώθη ἐντὸς ἐλάσσονος τοῦ τετάρτου τῆς ὥρας εἰς 5 ἀτμοσφαιρῆς. Ἐπὶ τέλος τῆ 22 Ἰουλίου περὶ τὴν 4 ὥραν μ. μ. διὰ τινος ἐκτάκτου θερμότητος, ἡ συσκευή ἐξήντησεν ἀνά πᾶσαν ὥραν 5 λίτρας ὕδατος, τοῦθ' ὅπερ ἀντιστοιχεῖ πρὸς παραγωγήν ἀτμοῦ 140 λιτρῶν ἀνά ἕκαστον λεπτόν, καὶ ὡς ἔγγιστα ἡμίσεως ἴππου δύναμιν.

Ἐκάστη ἀτμομηχανὴ συνίσταται ἐκ δύο οὐσιωδῶν μερῶν, δηλαδὴ τοῦ ἀτμολέβητος καὶ τοῦ κινητηρίου. Ἔννοεῖ τις, ὅτι διὰ τοῦ λέβητος τῆς Τουρώνης δύναται νὰ χρηθῆται συνήθει κινητήριον ἐκ τῶν κοινῶν λεβήτων, τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ μέγα πλεονέκτημα τῶν διὰ τῆς θερμάνσεως τοῦ ἡλίου λεβήτων, μὴ ἀπαιτούντων ἰδιαιτέρον κινητήριον. Ὁ ἐφευρέτης μετεχειρίσθη κατ' ἀρχὰς διὰ τὰς ἀποδείξεις τοῦ ταύτας διττουργικῆν μηχανῆν, ἔχουσαν δηλονότι διττὴν ἐνέργειαν, ἄνευ συμπυκνώσεως καὶ ἀραιώσεως τοῦ ἀτμοῦ, ἡς δὲ κολιθροῦς ἐδραῖος ἂν ἐκύβιζεν ἐν τρίτον ὡς ἔγγιστα τῆς λίτρας. Ἡ μηχανὴ αὕτη ἐπαλλεν ὀρθοκοντα παλμούς ἀνά πᾶν λεπτόν, καὶ ἐχρηθὸν ἀτμῷ ἔχοντι διαρκῆ τάσιν μιᾶς ἀτμοσφαιρῆς. Ἐκινεῖτο δὲ καὶ δι' ἡλίου ἐλαφρῶς νεφελοδου. Βραδύτερον ἀντεκατέστησε ταύτην διὰ περιγραφικῆς μηχανῆς, τουτέστι μηχανῆς ἐχούσης κυλινδρῶς περιστρόφους, τοῦθ' ὅπερ ἀπαλλάττει τῆς μεταδοτικῆς κινήσεως· ἀλλ' ὅμως τὸ σύστημα τοῦτο εἶναι λίαν πλημμελές. Ἐν τούτοις ὅμως αὕτη ἐνήργει ἀξιόλογα, καὶ ἐκίνει μὲ μεγάλην ταχύτητα μικρὸν τινα ἀντλητήρα πρὸς ὕψωσιν τοῦ ὕδατος. Εἶναι λυπηρὸν ὅτι ὁ ἐφευρέτης οὐδέποτε κατεμέτρησε τὴν διὰ τῆς μηχανῆς αὐτοῦ παραχθεῖσαν θετικὴν ἐργασίαν διὰ τινος δυναμομέτρου, ἐξ ὧν τὰ τοῦ Προνὸ καὶ Οὐάτ εἰσὶ τὰ μάλιστα ἐν χρήσει.

Ἐπειδὴ τὸ ἡλιακὸν ἀντανάκλαστρον πρὸ παντὸς ἄλλου παρέχει ἐστὶν ἀδαπάνου καυσίμου ὕλης, δὲν χρησιμεύει μόνον εἰς τὸ παράγειν κινητικὴν δύναμιν. Δύναται τις νὰ ἐφαρμόσῃ αὐτὸ καὶ εἰς τὰ πλείστα τῆς βιομηχανίας εἶδη, οἷον εἰς τὴν ἀπόσταξιν τοῦ ὕδατος, εἰς τὴν συγκέντρωσιν καὶ κρυστάλλωσιν τῶν ἀλαλικῶν διαλύσεων, καὶ εἰς τὴν προπαρασκευὴν τοῦ οἴνοπνεύματος. Ἄρκει νὰ διευθύνῃ τις τὸν ἀτμὸν τῆς συ-

σκευῆς εἰς τὴν ἐπίαν ἀποσταλακτῆρός τινος, ὅπως ἀποσταλάξῃ 5 λίτρας οἴνου ἐντὸς τετάρτου τῆς ὥρας. Ἡ κατασκευὴ τοῦ οἴνοπνεύματος ἐκ τῶν κερπῶν, τοῦ ζακχαροκαλάμου, ἢ τῶν τευτλοβριζῶν (κοκκινουγουλιῶν) δὲν θὰ ἦτο πλέον δυσχερῆς.

Ὁ κύριος Μουσῶ κατεσκεύασε μικρὰς ἡλιακὰς χύτρας ὅπως διαφερούσας τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἀτμοποιῦ λέβητος. Ἀπὸ τοῦδε λοιπόν, οἱ θηρευται, ὅτινες ἐν ἐλλείψει φωσφορίων ἢ πυρῶν ἐχρῶντο τῷ ἡλίῳ ὑποκάλοντες δι' ὑαλίνου φακοῦ τὸ ἀγαρικὸν (ύσκον) διὰ τὰς καπνοσφίγγας τῶν, δύναται ἤδη διὰ τοῦ ἡλίου νὰ ἐτοιμάζωσιν ἐν τῇ ἐξοχῇ τὸ γεῦμα αὐτῶν, καὶ νὰ ἐφήνωσι τὴν ἀργυρῶν τῶν, καὶ οἱ περιηγητὰ τῶν μεγάλων ἐρήμων δὲν θὰ μεταχειρίζονται πλέον τὴν κόπρον τῶν καμήλων καὶ τῶν βουβάλων ἵνα θερμανῶσι τὸ λιτὸν αὐτῶν φαγητόν.

Εἰς ὁποίας καὶ ὁπόσας χρήσεις ἠδύνατο ἡ περιέργος αὕτη ἐφευρέσις νὰ χρησιμεύῃ! Καὶ αὐτὰ εἶτι τὰ ἀερόστατα δύναται ἐπιφελέως νὰ προσφύγωσιν εἰς αὐτὴν, πρὸ πάντων διὰ τὰ διεγείρωσιν ἄνευ οὐδενὸς κινδύνου ἐκρήξεως τὰ ἐλατήρια τοῦ ἐναερίου σιάφους· γνωστὸν δὲ ὅτι ἡ ἡλιακὴ ἀκτινοβολία αὐξάνει παραδόξως καθόσον ἀναβαίνει τις. Αἱ δὲ διὰ θερμοῦ ἀέρος ἡ ἀμμωνιακοῦ κινούμεναι μηχαναὶ ὁπόσον δὲν θέλουσιν ὠφελῆθαι χρώμεναι τῷ ἡλίῳ; Ἀλλὰ πρὸ πάντων ἐν ταῖς τροπικαῖς χώραις, ἐπ' αἷς δὲ ἡλιος διευθύνει τοσοῦτον γενναίως καθ' ἐκάστην τὴν δέσμη τῶν καυστηρῶν ἀκτίνων του, θὰ εὖρη ταχέως ἐφαρμογὴν. Δηλαδὴ κίνησιν τῶν μηχανῶν ἐν ταῖς φυτεῖαις τοῦ ζακχαροκαλάμου ἢ τοῦ βάμβακος, ἀπόσταξιν τῶν ἀκαθάρτων ὑδάτων ἵνα τρέπη αὐτὰ εἰς πόσιμα, κρυστάλλωσιν τῶν ἀλατούχων καὶ ζακχαρούχων διαλύσεων, ὕψωσιν τῶν ὑδάτων τῆς ἀρδεύσεως, κατασκευὴν τοῦ πάγου διὰ τῆς συσκευῆς τοῦ Καρρὲ κ.τ.λ. Εἰς ταύτας ἰδίως τὰς χώρας ἡ καύσιμος ὕλη ἐλλεῖπει, τὰ καύσιμα ξύλα εἰσὶν ἐνταῦθα σπάνια καὶ ὁ λιθάνθραξ ἂν πρέπει νὰ κομίζῃ τις μακρόθεν, συχνὰ δὲ καὶ ἐκ τῶν ἀγγλικῶν μεταλλείων, φθάνει εἰς τιμὰς ὑπερέγκους. Ἦδη ἐν ταῖς μεσημβριναῖς χώραις δὲν ἀποκτάται διὰ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων τὸ θαλάσσιον ἄλας; Ἐν Χιλῇ καὶ ἐν τῇ νήσῳ Μαυρικίου διὰ νὰ ἐνεργῶσι τὴν ἐξάτμισιν τῶν ὑδάτων ἐκάλυψαν τὰ ἀλατούχα ἔλη δι' ὑαλίνων φραγμῶν. Αἱ περίφημοι νιτρίαι τῆς Ἰουκίης ἐπὶ τῆς παραλίας τοῦ Περὸ δύναται ὡσαύτως νὰ κρυσταλλώσωσι τὸ ἄλας τῶν διὰ μόνης τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου. Καὶ ταῦτα μόνον περὶ τῶν ἐφαρμογῶν τοῦ θερμογόνου· ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ δι' ἀπάσας τὰς χώρας ἐφαρμογαὶ μηχανικαί, ὧν ὁ κατάλογος ἐστίν, οὕτως εἰπεῖν, ἀπέραντος. Ὅποια ἐπίσης οἰκονομία θὰ κατορθωθῇ ὡσαύτως διὰ τῆς χρήσεως τῆς ἀμύθητου ταύτης δυ-

νάμειος, οἷον εἰ ἐπιφυλαττομένης ἡμῖν ὑπὸ τῆς μητρικῆς, γενναίας καὶ φιλοστόργου φύσεως!

Ἡ ἀξία ἡλιακῆς συσκευῆς, ὡς ἡ τῆς Τουρώνης, συνισταμένης ἐξ ἡμίσεως ἴππου δύναμειος, δὲν ὑπερβαίνει τὰς 1700 δραχμάς· θέλει ὅμως κατὰ πολὺ μετριασθῆ ἢ διαπάνη ὅταν ἡ κατασκευὴ τῶν μηχανῶν τούτων ἀποκαταστῆ εὐχερῆς, καὶ ὁ ἐφευρέτης ἐπενέγκῃ εἰς αὐτὰς ἀπάσας τὰς τροποποιήσεις εἰς διορῆ ἤδη. Ἐὰν ἀντικαταστήσῃ τις τὴν ἀργυρῶν πλάκα, κυρίαν δαπάνην τοῦ ἀντανάκλαστρου, δι' ὀρειχαλκίνης ἐπαργύρου, ἐνεργούσης σχεδὸν ἐπίσης καλῶς ὅσον ἡ ἀργυρᾶ, θὰ ἐπέλυθῃ δι' αὐτῆς καὶ μόνης τῆς τροποποιήσεως ἰκανὴ οἰκονομία. Ἄλλως τε, ἐπειδὴ διαπλασιαζομένης τῆς διαμέτρου τοῦ κατόπτρου ἡ ἐπιφάνεια τῆς ἡλιάσεως καὶ ἐπομένως ἡ δύναμις τῆς συσκευῆς τετραπλασιάζεται, ἡ κατασκευὴ μεγάλων λεβήτων ἔσεται βραδύα χωρὶς νὰ καταστῇ μᾶλλον πολὺπλοκος καὶ δαπανηρὸς ὁ μηχανισμὸς.

Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει πρέπει τις ν' ἀποφύγῃ τὸν κίνδυνον τῆς μεγάλης ἐντάσεως τῆς προσγενομένης θερμότητος. Δὲν δύναται τις νὰ κατηγορήσῃ τὸ κοινὸν ἀντανάκλαστρον διὰ τὸν χώρον ὃν καταλαμβάνει, διότι ἀτμομηχανὴ συνήθης ἀπαιτεῖ πολὺ μείζονα τούτου μὲ τοὺς μακροῦς λέβητας καὶ τὴν ὑψηλὴν καπνοδόχον. Τὸ δὲ κινητήριον κυρίως λεγόμενον καὶ τὰ μέσα τῆς μεταδόσεως τῆς κινήσεως ἔσονται τὰ αὐτὰ ἐν ἀμφοτέροις.

Αἱ σφοδρόταται πνοαὶ τῶν ἀνέμων, τοῦλάχιστον εἰς τὰ ἡμέτερα κλίματα, οὐδαμῶς ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τῆς δυνάμειος τῆς ἀντανάκλωμένης θερμότητος, οὐδὲ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ κατόπτρου, ὅπερ δὲν κατορθοῦν νὰ διασαλεύσωσιν. Ἐν χώραις ἐν αἷς αἱ θύελλαι εἰσὶ σφοδρότεραι ἢ παρ' ἡμῖν, δύναται τις ἐν τέλει νὰ ὑπερίδῃ τὸ ἀντανάκλαστρον διὰ σιδηροῦ τινος στηρίγματος, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀνθίσταται τοῦτο καὶ εἰς τὰς βικιοτέρας καλίμαπας. Ἐνταῦθεν ἄρα οὐδεμία δυσχέρεια, ἀλλ' οὐδ' ἄλλοθί που, διότι ἐπιβεβαιώθη ἤδη, ὅτι ὁ ὑάλινος κώδων, καὶ τοῖς θερμαινόμενος διὰ τῆς ἀμέσου ἀκτινοβολίας τοῦ λέβητος, δὲν διατρέχῃ τὸν κίνδυνον τοῦ νὰ διαρραγῇ δι' ὀμβροῦ πεπηγότος, ἀλλ' οὐδὲ διὰ χαλάζης καθ' ἡς ἤδη ἐδοκιμάσθη. Πλὴν τούτου σήμερον ὅτε ἡ στόμωσις τῆς ὑάλου θεωρεῖται ἐφικτὴ, ἀποκαθιστώσα αὐτὴν σχεδὸν ἀθλαστον (ἀδιάρρηκτον), εὐκόλως θὰ ἔχωμεν κώδωνα δυνάμενον ἀρκούντως ν' ἀντέχῃ.

Ἡ πείρα θὰ ὑποδείξῃ ἐφεξῆς, ὡς τοῦτο ἐγένετο καὶ διὰ τὰς ἀτμομηχανὰς, πλείστας τελειοποιήσεις, εἰς ἣν δὲν δύναται τις νὰ ὑποθήσῃ. Ὅπως δὲ νῦν ἔχει ἡ ἡλιακὴ μηχανὴ τῆς Τουρώνης, δύναται νὰ θεωρηθῇ ἐτοιμὴ ἵνα ἀπὸ τοῦδε ἐκ τῆς ἐπιστημονικῆς θεωρίας μεταβῇ εἰς τὴν πρακτικὴν ἐφαρμογὴν. Οὕτε πολυδάπα-

νὸς ἐστίν, οὔτε πρὸς ἐγκατάστασιν δύσκολος, ἀλλ' οὔτε κινδυνώδης καὶ ἀκροσφαλῆς πρὸς χροῖσιν· ὥστε ὑφ' ὁποιανδήποτε ἐποψίν καὶ ἀν τὴν ἐξέτασιν τις, ἀποκρίνεται θεριαμβευτικῶς πρὸς ἀπάσας τὰς ἐστάσεις. Δυνάμεθα δὲ νὰ εἴπωμεν ὅτι αὕτη παρέγεται πρὸς ἀπάσας τὰς βιομηχανικὰς χρήσεις εἰς αἷς δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ ἡλιακὴ θερμότης, ἰδίως δὲ ἐν ταῖς τροπικαῖς χώραις ἐν αἷς γίνεται ἤδη ἐπαισιβητῆ ἡ ἔλλειψις πάσης ἄλλης καυσίμου ὕλης διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς βιομηχανίας, ἐκτὸς τοῦ ἡλίου. Ἐν μέλλοντι, ὅπερ δύναται τις νὰ υποθέσῃ ὡς λίαν προσεχῆς, δὲν θὰ ὑπάρχῃ ἄλλη καυστικὴ ὕλη ἐκτὸς τοῦ ἡλίου, καὶ ἄλλαι μηχαναὶ πλὴν ἐκείνων αἵτινες θὰ κινῶνται διὰ τῆς θερμότητος τοῦ φωστήρος τούτου. Τότε θὰ εὐρωσι βεβαίως τὰ μέσα πρὸς ταμίευσιν τῆς ἡλιακῆς ταύτης θερμότητος, διότι δὲν δύναται τις νὰ ἔχῃ πάντοτε ἀνέφελον οὐρανόν.

Πιθανόν νὰ φανῇ ἀστεία παραδοξολογία τὸ νὰ εἰπῆ τις ὅτι εἰς τὸν ἡλίον οἱ μέλλοντες αἰῶνες, ὅταν τὰ ἀνθρακωρυχεῖα ἐξαντληθῶσι, θὰ προσφύγωσι διὰ θερμότητα καὶ δύναμιν, ὧν ἡ βιομηχανία καὶ ἡ οἰκιακὴ οἰκονομία θέονται.

Οὐδὲν ὅμως μᾶλλον τούτων εὐαπόδεικτον. Σήμερον ὅτε εἶναι πιθανόν ὅτι ἡ δύναμις, ἡ κίνησις, ἡ θερμότης, ἡ θερμότης, τὸ φῶς, ὁ ηλεκτρισμὸς, ὁ μαγνητισμὸς δὲν εἶναι ἄλλο ἢ τὸ ἀποτέλεσμα τροποποιήσεων μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς, καὶ τὸ ἀποτέλεσμα κυμάνσεων τοῦ ἀκτανωμένου ἢ ἀβαροῦς τούτου βεστου, τοῦ ἐπικαλουμένου αἰθέρος, σήμερον τοιαύτη βεβαίωσις ὅτι ὁ ἡλιος εἶναι ἡ μόνη θερμαντικὴ ὕλη, ἡ μόνη δύναμις, δὲν πρέπει πλέον νὰ διεγερῇ ἐν οὐδενὶ τὸ μείδιμα καὶ τὴν δυσπιστίαν. Ἀπὸ τοῦδε πᾶσα καύσιμος ὕλη, πᾶσα δύναμις δέον νὰ νομιζῆται ὡς μερὶς τῆς ἡλιακῆς θερμότητος. Τί ἐστίν ὁ λιθάνθραξ; ὀρυκτὸς ἄνθραξ; ὁ δὲ ἄνθραξ οὗτος δὲν ἐνεβλήθη εἰς τὰ φυτὰ διὰ τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου, οὐ τινος ἐστίν τὸ ἰσοδύναμον; Τὸ ἀνθρακικὸν δέξυ τοῦ ἀέρος βοηθούμενον ὑπὸ τῆς ἡλιακῆς ἀκτινοβολίας ἀποσυντίθεται ἐν τῇ ἐπαφῇ τῶν φυτῶν. Ὁ ἄνθραξ ἐμβάλλεται εἰς τὸ φυτόν, καὶ τὸ δέξυγον ἐπιστρέφει εἰς τὸν ἀέρα, ἵνα ἀναμιχθῇ μετ' ἐκείνου ὅστις ἐν αὐτῷ ἤδη ὑπάρχει, καὶ χρησιμεύει εἰς ἀναπνοὴν τῶν ζώων. Λοιπὸν ἄνευ τοῦ ἡλίου οὐδεμία θλάσθησις, ἄνευ δὲ βλαστήσεως οὐδεὶς ἄνθραξ, ἄνευ ἄνθρακος οὐδὲ λιθάνθρακος. Καίῳμενος ὁ λιθάνθραξ ἀποδίδει τὴν θερμότητα τοῦ ἡλίου, ἥτις εἶχεν ἐναποταμιευθῆ ἐν αὐτῷ, καὶ διὰ τοῦτο ὁ μέγας μηχανικὸς Ροβέρτος Σιιφενσῶν, δημιουργὸς τῶν πρώτων σιδηροδρόμων ἐν Ἀγγλίᾳ, ἔλεγε βλέπων ἀτμομηχανὴν προχωροῦσαν: Δὲν κινεῖ τὴν ἀτμομηχανὴν ταύτην ὁ λιθάνθραξ, ἀλλ' ἡ θερμότης τοῦ ἡλίου ἥτις ἐνέβαλλε τὸν ἄνθρακα εἰς τὸν λιθάνθρακα πρὸ

χιλιάδων αιώνων. Αί ατμάμαξι οὐδὲν ἄλλο εἶσιν ἢ τοῦ ἡλίου ἴπποι. Παρομοίαν σύγκρισιν δύνανται νὰ κάμῃ τις τοῦ οἴνου καὶ τοῦ οἴνοπνεύματος, ἕπερ ἐμπεριέχει, οἱ δὲ Βορδιγαλλιοὶ δὲν χρώνται ἀπλῶς σχήματι βητορικῶ ὄταν παραβάσῃ τὸν ἐξάισιον αὐτῶν οἶνον τῆς Σωτέρνης, χρώματος χρυσοῦ στάχυας, πρὸς ἥλιον ἐγκαλεισμένον εἰς φιάλην.

Ὅταν τὸ ὕδωρ ἀνυψωθῇ εἰς τὸν ἀέρα ἐν εἰδει ἀτμοῦ, τίς τὸ ἀνύψωσεν; ἡ θερμότης τοῦ ἡλίου. Ὅταν τοῦτο καταπίπτῃ ὡς βροχὴ μεταβαλλόμενον εἰς χειμάρρους καὶ βίαιας, οὗς διοχετεύοντες ἠευσθόμενον ὑπὸ τὸν ὑδραυλικὸν τροχόν, τίς κινεῖ τὸν τροχόν τοῦτον; ὁ ἥλιος, διότι οὗτος ἀνύψωσε πρῶτον τὸ ὕδωρ. Ὅταν ὁ ἀνεμὸς πνέῃ ἐπὶ τὰς πέτρους μύλου, ἐπὶ τὰ ἱστία πλοίου, τίς κινεῖ τὸν μύλον καὶ τὸ πλοῖον; ὁ ἥλιος, διότι τί ἐστὶν ἀνεμὸς; βεῦμα προελθὼν ἐκ τῆς θερμάνσεως στρώματος ἀέρος, ἕπερ ἀραιώθην ὑπὸ τοῦ ἡλίου, ζῆται νὰ τεθῇ εἰς ἰσορροπίαν μὲ στρώματα τῆς αὐτῆς πυκνότητος; διὸ ἀνυψοῦται, κινεῖται, ἐν ᾧ ἄλλος ἔγκος ἀέρος ἥσσον θερμὸς καταλαμβάνει τὴν θέσιν αὐτοῦ.

Αἱ παλιῖροιαι τῶν ὁποίων σκέπτονται νὰ χρησιμοποιῶσι τὴν ὠθητικὴν δύναμιν, τί εἰσιν αὐταί; μερὶς θερμότητος ἡλιακῆς, ἐπειδὴ αἱ θάλασσαι ἀποτελοῦνται ἐκ τοῦ ἀθροίσματος ὄλων τῶν χειμάρρων, ὄλων τῶν ποταμῶν, οἵτινες καταβαίνουσιν εἰς τὴν κοινὴν δεξαμενὴν αὐτῶν, ταυτέστι τὸν Ὠκεανόν, ὅστις καλύπτει τὰ τρία τέταρτα τῆς ἐπιφανείας τῆς σφαίρας. Πλὴν τούτου δὲν παράγονται αἱ παλιῖροιαι αὐταὶ ὑπὸ τῆς ἠνωμένης ἔλξεως τῆς σελήνης καὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τῆς γῆς; Οὕτω λοιπὸν πάντοτε καὶ πανταχοῦ ὁ ἥλιος.

Οὐδόλωσ λοιπὸν παράδοξον ν' ἀποκαλέσωμεν τὸν ἥλιον μέλλουσαν ἀποθήκην καυσίμου ὕλης, καὶ ταμειυτήριον δυνάμεως, εἰς ἧ αἱ ἐπερχόμεναι γενεαὶ μέλλουσι μετ' οὐ πολὺ ν' ἀπευθύνωνται. Καὶ διὰ τοῦτο οἱ σοφοὶ καὶ οἱ μηχανικοὶ πάσης ἐποχῆς, ὁ Εὐκλείδης, ὁ Ἀρχιμήδης, ὁ Ἑρῶν, ὁ Σολομῶν δὲ Κάου, ὁ Βυφφῶν, ὁ Σωσσὸρ, ὁ Βελιδῶρ, ὁ Ἐρσγελλος, ὁ Πουλλιῆ, ὁ Ἐριξῶν ἐφρόντισαν περὶ τοῦ τρόπου δι' οὗ δύνανται τίς ἐπιφελέωσ νὰ ἀφαρπάσῃ ἀπὸ τοῦ λαμπτήρος τούτου μέρος τοῦ θερμογόνου του διὰ τὰς χρεῖας τῆς πτωχῆς ταύτης γῆς.

Ὁ κόσμος δὲν ὀ' ἀπωλεσθῇ δι' ἔλλειψιν λιθάνθρακος; ἀλλ' ὁ λιθάνθραξ ὁ ἀκλείψῃ ταχέως καὶ πολὺ τάχιον ἢ ὅσον ὑπελόγησεν ὁ Ἐριξῶν, διότι ἡ ἐξορυσσόμενη ποσότης προχωρεῖ διπλασιαζομένη πανταχοῦ κατὰ μέσον ὄρον ἀνὰ πᾶσαν δεκαετίαν ἢ δεκαπενταετίαν. Οὐγὲ πλέον κατὰ χιλιάδας ἐτῶν πρέπει νὰ ὑπολογίῃ τις διὰ τὴν Εὐρώπην, ὅπως συνείθισον πρὸ πολλοῦ νὰ κάμνωσιν, ἀλλὰ κατὰ αἰῶνας, ἵν' ὁ ἀριθμὸς εἶνε πολὺ μικρὸς. Ἦδη ἡ Ἀγγλία ὑπολογίζει κατὸ-

πιν ἐρευνῶν, ἀντιφατικῶν ὅμως, γενομένων μετὰ φροντίδος ἐπιμελοῦς, αἵτινες τέως ἔληξαν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι τὸ μέγα ὑπόγειον κράτος αὐτῆς κενωθήσεται μετὰ δύο ἢ τρεῖς αἰῶνας τὸ πολὺ. Τὸ Βέλγιον, ἡ Γερμανία, ἡ Γαλλία καὶ αἱ λοιπαὶ λιθάνθρακοχοὶ χῆραι τῆς Εὐρώπης δὲν θὰ ἔχωσιν ἐπὶ πλείονα χρόνον. Αἱ ἠνωμένοι Πολιτεῖαι κατὰ Βορείου Ἀμερικῆς καὶ ἡ Κίνα, πλουσιώτεραι ἐντὸς τοῦτο, θὰ ἔχωσιν ἴσως ἐπὶ χιλιετηρίδα προμήθειαν λιθάνθρακων, καὶ πλέον οὐ. Μετὰ ταῦτα ποῦ ν' ἀποταθῶμεν; εἰς τὸν ἥλιον.

Ἀκούω τινα ἀποκρινόμενον· Ὁ θὰ ἔχητε τὸν ἠλεκτρισμόν. Ὁ ἠλεκτρισμὸς εἶνε πολυδάπανος ὡς μηχανικὴ δύναμις. Δέον μετὰ τῶν ἠλεκτρικῶν στηλῶν νὰ καίωμεν οὕτως εἰπεῖν χαλκόν, ψευδάργυρον καὶ νὰ καταναλίσκωμεν ὀξέα. Ἄλλ' ἐν χιλιόγραμμον χαλκοῦ, ψευδαργύρου, ὀξέων, περιστῶσιν ἕκαστον ἐν τῇ δαπάνῃ των καὶ πρὸ πάντων πολλὰ χιλιόγραμμα λιθάνθρακος, ἅτινα ἐδέησε νὰ δαπανηθῶσι διὰ ν' ἀποκτηθῶσι ταῦτα. Ἐν τῇ μεθόδῳ τῆς καμινείας τοῦ χαλκοῦ ἐν χρήσιν ἐν Οὐαλλίᾳ καινοῖσι μέχρι 16 χιλιογράμμων ἀνθρακος πρὸς ἀπόκτησιν 1 χιλιογράμμου χαλκοῦ. Λοιπὸν περιστρεφόμεθα εἰς πλημμελῆ κύκλον, ὑποθέτοντες ὅτι αἱ ἠλεκτρικαὶ μηχαναὶ θὰ δυνηθῶσι ν' ἀντικαταστήσωσι χρησίμως καὶ οικονομικῶς τὰς ἀτμομηχανάς. Μία μόνον περιπτώσις δύνανται νὰ μᾶς κλονίσῃ, δηλαδὴ ἡ τῆς θερμοληλεκτρικῆς στήλης, δι' ἧς σχεδὸν ἀνεξόδως δυνάμεθα ν' ἀποσυνθέσωμεν τὸ ὕδωρ εἰς τὰ δύο αὐτοῦ στοιχεῖα, τὸ ὀξυγόνον καὶ τὸ ὑδρογόνον. Τὸ ὕδωρ, ἕπερ τοσοῦτον ἀφθόνως ὑπάρχει διακεχυμένον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς σφαίρας καὶ εὐρίσκεται ἀπανταχοῦ.

Διὰ τοῦ μέσου τούτου τὸ πρόβλημα θὰ ἐλύετο διότι θὰ ἔθετεν εἰς τὴν διάθεσιν πάντων σχεδὸν ἀντ' οὐδενὸς τὰς δύο μεγίστας πηγὰς τοῦ φωτὸς, τῆς θερμότητος καὶ τῆς δυνάμεως, τὸ ὀξυγόνον καὶ τὸ ὑδρογόνον. Ἄλλ' ἐτι καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ τίς ἤθελεν ἐπενέγκῃ τὴν τοσοῦτον ἀπροσδόκητον λύσιν τοῦ ζητήματος; Ὁ ἥλιος, διότι διὰ τῆς θερμοληλεκτρικῆς στήλης ὑποθέτομεν ὅτι δύνανται νὰ παραχθῇ ὁ ἠλεκτρισμὸς τῆς ἡλιακῆς θερμότητος, ὥστε νὰ δύνανται ἀφελίμως ν' ἀποσυντίθῃται τὸ ὀξυγόνον καὶ τὸ ὑδρογόνον· εἰ δὲ μὴ θὰ ἐχρειάζετο τοῦλάχιστον τὴν θερμότης διὰ ἵν' ἀποσυνθέσιν αὐτῶν ἔσσην θὰ ἐδίδον ταῦτα ἀνασυντιθέμενα. Νέα ἐπιδηΐεις ἀρχῆς, ἣν δὲν διορῶσιν οἱ ἀφελεῖς ἐφευρέται, οἵτινες ἐπιμένουσιν ἐπιδιώκοντες διὰ τῶν συνήθων στηλῶν τὴν λύσιν τοῦ μεγάλου προβλήματος, τῶν οικονομικῶν κινητηρίων μηχανῶν, καὶ τῆς καυσίμου ὕλης τοῦ μέλλοντος.

Ὅσον δὲ διὰ τὴν ἡμέσον ἀποταμῆυσιν τῆς ἡλιακῆς θερμότητος διὰ σωματίων εὐθερμωγῶν ἢ ἀπορροφητικῶν εἴτα δὲ ἀπομονομένων, π.χ. διὰ λίθων μελάνων σπογγωδῶν ἐκτιθεμένων εἰς

τὸν ἥλιον, καὶ βυπτομένων ἐκεῖθεν εἰς μέγα δοχεῖον ὅπως ἐπισωρεύωσι τὴν χύμα εἰς τὰ παγοποιεῖα, οὐδὲν ὑπάρχει ἀδύνατον ὡς πρὸς τοῦτο. Θὰ ἐρρίπτοντο οἱ λίθοι εἰς τὸ ὕδωρ ἐν ἀνάγκῃ καὶ οὕτω θὰ παρήγετο εὐκόλως ἡ θερμωκρασία τοῦ θρασμοῦ τοῦ ὕδατος καὶ τι πλέον. Οἱ Ἴνδοι τῆς Καλλιφορνίας βράζουσι τοιοτοτρόπως τὸ ὕδωρ ἐντὸς καλαθίων λῆγου (λυγαριᾶς), τοσοῦτον λεπτῶς πεπλεγμένον, ὥστε οὐδεμίαν βρῆνις βρυστοῦ δύναται νὰ ἐκφύγῃ, καὶ διὰ τοῦτο βίπτουσιν εἰς τὸ ὕδωρ λίθους πεπυρακτωμένους ἐν τῷ πυρὶ. Τὸ ἄχυρον, τὰ ἐκπρίσματα τοῦ ξύλου, τὸ κριον, τὸ πτερὸν, ὁ περιωρισμένος ἀήρ εἰσι σώματα ἀπομονωτικά, διατηροῦντα τὴν θερμότητα. Ἦδύνατό τις νὰ περικυκλώσῃ διὰ διπλοῦ περικαλύμματος τοῦ εἶδους τούτου τὴν δεξαμενὴν τὴν περιέχουσαν τοὺς ἐν τῷ ἡλίῳ θερμωθέντας λίθους ἡμῶν, καὶ θὰ εἶχεν οὕτως ἀποθήκευσιν θερμότητος ἡλιακῆς, ὅπως ἀποθήκευσιν πάγου. Εἴτε περὶ διατηρήσεως τοῦ ψύχους πρόκειται εἴτε τῆς διατηρήσεως τῆς θερμότητος, τὸ πρόβλημα εἶνε τὸ αὐτό. Λοιπὸν ὁ πάγος διατηρεῖται πολὺ καλὰ, ἐτι δὲ καὶ ἐπὶ τῶν πλοίων, ἅτινα καθ' ἕκαστον τὰς χιλιάδων τόννων κατ' ἕτος τὸν μεταφέρουσιν ἐκ τῶν ἠνωμένων Πολιτειῶν, ἰδίως δὲ ἐκ τοῦ λιμένος τῆς Βοστώνης, δι' ὄλων τῶν τροπικῶν θαλασσῶν. Αἱ ἀνατολικαὶ Ἰνδία, ἡ Νότιος Ἀμερικὴ δέχονται οὕτω τὴν τοῦ πάγου προμήθειαν αὐτῶν, ἣτις φθάνει εἰς αὐτοὺς σχεδὸν ἄνευ ἐκροῆς. Ὀλίγα ἐκπρίσματα ξύλου καὶ εὐλίγη στίβασις παράγουσιν ὄλων τὸ θερμῶμα. Τὸ αὐτὸ ἔσσην προκειμένου ν' ἀποθηκείωμεν ἢ καὶ ἐν ἀνάγκῃ νὰ μεταμοιζώμεν τοὺς περιέχοντας τὴν ἡλιακὴν θερμότητα ὄγκους. Ἐνταῦθα ἡμεῖς δίδομεν ἀπλῶς τὸ ἔμβρυον τῆς ἰδέας, ἕπερ ὅμως βέβαιος, ὅτι ἐν καιρῷ τῷ δέοντι θὰ ἐμφανισθῇ σοφὸς τις, ὅστις θὰ εὕρῃ τὴν πρακτικὴν μορφήν αὐτῆς, τὸν τρόπον δηλονότι τῆς βιομηχανικῆς ἐφαρμογῆς.

Φαίνεται λοιπὸν βέβαιον ὅτι ὁ ἥλιος μέλλει νὰ εἶναι ἡ καυσίμος ὕλη τῆς αὔριου, καὶ γομίζω ὅτι ὁ μέγας ἐγκυκλοπαίδειακὸς τοῦ μεσαιῶνος, ὁ Δάντης, πρόέβλεπε τοῦτο ὅτε ἀνεφάνει ἐν τῷ ἀπαραιμύλλῳ ποιήματι αὐτοῦ: *Guarda il calor del sol che si fa vino*—Ἰδὲ τὴν θερμότητα τοῦ ἡλίου ἣτις μεταβάλλεται εἰς οἶνον, ὡς νὰ ἔλεγεν: *εἰς πᾶρ ὄρει δύναμις, πᾶρ ὄρει ζωῆ, πᾶρ ὄρει γῶς.*

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΟΡΑΕΛΛΑΣ.

**ΑΕΡΟΣΤΑΤΑ ΝΑΥΑΓΗΣΑΝΤΑ
ΕΝ ΘΑΛΑΣΣῃ**

Μετάφρασις Ν. Α. Λεβίδου.

Ὀλίγα ἀναβάσεις δι' αεροστάτου ἐφείλκυσαν πρόσθ' ἡμῶν τὴν προσοχὴν τῶν ἀνθρώπων, ὅσον ἡ γενομένη τῇ 31 Αὐγούστου 1874 ἐν τῷ πορθμῷ τοῦ Καλαί, (μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας), ὑπὸ

τοῦ ἀεροναύτου Δυρῶφ, ὃν ἠκολούθησεν εἰς τὴν ἀνάβασιν καὶ ἡ σύζυγός του. Ἄλλὰ καὶ εἰς ὀλίγας ἀναβάσεις τοιαύτας συνέβησαν τόσῳ παλὺ δραματικὰ ἐπεισόδια· ἐπειδὴ δὲ ὀλόκληρος ὁ τύπος ἐπραγματεύθη τὰς περιπετείας τῆς συγκινοῦσης ταύτης ὑποθέσεως, ἡμεῖς συντομώτατα θέλομεν γράψῃ περὶ αὐτῆς.

Τῇ Δευτέρᾳ τὴν 31 Αὐγούστου ἔπνεεν ἐν τῷ Καλαί ἀνεμὸς λιψ, καὶ τὰ κύματα τοῦ ἀέρος ἀθούοντο πρὸς τὴν Βόρειον Θάλασσαν. Τὸ Γρέγχωμον ἀερόστατον ἦτο ἕτοιμον πρὸς ἀνάβασιν ἐν τῷ μέσῳ τῆς πλατείας τοῦ Καλαί, πληθὺς δὲ ἀνθρώπων μεγάλη παρίστατο μετ' ἀγωνίας εἰς τὰς προπαρασκευαστικὰς ἐργασίας τῆς ἀναβάσεως. Περὶ τὴν πέμπτην ὥραν ὁ ἀνεμὸς, ὅστις δὲν εἶχε μεταβληθῇ, ἔμελλε νὰ διευθύνῃ, ὡς ἦτο πεπρωμένον, τοὺς ἀεροναύτας πρὸς τὰς ἀπείρους ἐκτάσεις τοῦ Ὠκεανοῦ ὁ δὲ δήμαρχος ἡμῶν καὶ αἱ ἄρχαι τῆς πόλεως ἐναντιοῦνται εἰς ἀνάβασιν, ἣς ἡ ἐκθεσις προμηνύεται φανερώς ἀεθροῖα. Ὁ Δυρῶφ ἀφ' ἐτέρου ὑποχωρεῖ εἰς τὰς ἐπιμόνους παρακλήσεις αὐτῶν, ἀφίπων τὸ ἀερόστατον πεπληρωμένον μέχρι τῆς ἐπαύριου, οἱ θεαταὶ ἀναχωροῦσιν ἄνευ θερῶδου καὶ δυσσασκεύειας, οἱ πλείστοι μάλιστα χαίρουσιν, ἀναλογιζόμενοι, ὅτι οἱ ἀεροναῦται δὲν διακινδυνεύουσι τὴν ζωὴν χάριν τῆς ματαίας εὐχαριστήσεως τοῦ ὄχλου.

Ἀνεχώρησε λοιπὸν καὶ ὁ Δυρῶφ μετὰ τῆς συζύγου του ἀπὸ τῆς πλατείας· ἀλλὰ κατὰ τὴν ὥραν τοῦ γεύματος περικυκλοῦται αἰφνης ὑπὸ τῶν νέων, οἵτινες εἰρωνεύονται αὐτὸν ἐπὶ δειλίᾳ, ἐμπαίζουσιν αὐτὸν μετὰ πικρίας καὶ κατηγοροῦσι μάλιστα, ὅτι δῆθεν ἠθέλησε νὰ κρατήσῃ ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὸ ἀντίτιμον τῶν πωληθέντων εἰσιτηρίων. Βεβαίως ἄνθρωπος ἀνδρείος καὶ θαρραλέος δὲν πρέπει νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν ὑβρεῖς τοσοῦτον πικρὰς ἔσον καὶ ἀδίκους· ἀλλ' οἱ σύζυγοι Δυρῶφ, ἐπειδὴ ἐνόμισαν, ὅτι ἡ τιμὴ αὐτῶν προσεβάλλετο, ἐπιστρέφουσιν εἰς τὴν πλατείαν τοῦ Καλαί, καὶ ἐν ἀγνοίᾳ πάντων τῶν κατοίκων τῆς πόλεως ἀρχίζουσι νὰ ἀναβαίνωσιν εἰς τὸν οὐρανὸν τῇ 7 ὥρᾳ μ.μ.

Μόλις ὅμως τὸ ἀερόστατον εἶχεν ἀναχωρήσει, καὶ εὐθὺς ἡ εἰδησις διεδόθη ἀνὰ πᾶσαν τὴν πόλιν. Ἀμέσως χιλιάδες θεατῶν σπεύδουσι πρὸς τὴν προκυμαίαν καὶ συνοδεύουσι διὰ τῶν Ἑλεμμάτων ἐκπεπληγμένοι τὸ ἀερόστατον, ὠθούμενον ὑπὸ τῶν ἀνέμων πρὸς τὸ πέλαγος. Ἐγὼ δὲ, ὁ διηγούμενος ταῦτα, εὐρεθεὶς τότε μεταξὺ τῶν θεατῶν, οὐδέποτε θέλω λησμονήσαι τὴν συγκίνησιν, ἣτις κατέλαβε τὸν λαόν, ὅτε ἐθεώρει τοὺς δυστυχεῖς ἐκείνους νεαροὺς συζύγους σπεύδοντας ἴσως πρὸς τὸν ὀδυνηρότατον τῶν θανάτων!

Ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας οὐδεμίαν εἰδησίαν περὶ τῶν ἀνδρείων ἀεροπόρων· πάντες νομίζουσι αὐτοὺς καταποντισθέντας· εἰς τὰς 6 ἡμέρας τοῦ Ὠκεανοῦ, ὅτε ἐξείφνης ὁ δήμαρχος τοῦ Καλαί λαμβάνει ἐξ

Ἀγγλίας τὸ ἐξῆς τηλεγράφημα: «Ὁ ἀεροναύτης Δυρῦφ καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ ἐφθασαν σήμερον εἰς Γριμσβάϊ (ἐν Ἀγγλίᾳ). Ἐσώθησαν ὑπὸ ἀλιευτικοῦ πλοίου, ἀφοῦ ἐπὶ δύο ὥρας διέμειναν ἐντὸς τοῦ ὕδατος». Κατόπιν εἶδομεν καὶ ἡμεῖς τὸν Δυρῦφ, ἐμάθομεν δὲ παρ' αὐτοῦ τοῦτου τῆς δραματικῆς περιπέτειας τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ ταξιδίου του.

Τῆ 7^η μ. μ., ὅτε ἡ νύξ ἀρχίζει νὰ καλύπτῃ τὰ πάντα, ὁ ἀεροναύτης ἐν τῷ σκαφιδίῳ τοῦ ἀεροστάτου αὐτοῦ φαίνεται ἄνωθεν τῆς θαλάσσης. Βλέπων δὲ ὅτι διευθύνεται πρὸς τὸ ἀνοιχτὸν πέλαγος, ἀποφασίζει παρευθῆς νὰ κρατῇ τὸ ἀερόστατον εἰς ὕψος οὐχὶ πολὺ ἀπὸ τῶν κυμάτων τοῦ Ὠκεανοῦ, καὶ τοῦτο διὰ νὰ εὐρίσκηται πάντοτε ἐντὸς τῆς ἀτμοσφαιρῆς (ἐπειδὴ εἶναι γνωστὸν, ὅτι πολὺ ὑψηλὰ ἡ ἀτμοσφαῖρα ἐκλείπει, ἀνευ αὐτῆς δὲ ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ ζῆσῃ). Καὶ αὐτὸς καὶ ἡ σύζυγός του εἶναι ἀτάραχοι καὶ θαρραλεοί. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἡ νύξ καλύπτει μὴ σκότῃ φοβερὰ τὸν ὀρίζοντα, πρὶν ἢ δὲ ὁ ἥλιος διαλύσῃ αὐτὰ, θέλουσι παρῆλθαι ὡραὶ μακραὶ μέχρι πρωίας. Καὶ ὅμως οἱ ἀεροναῦται δὲν ἀποβάλλουσι τὰς περὶ σωτηρίας ἐλπίδας· διότι, διακρίνοντας μακρόθεν τοὺς φάρους τῆς Ἀγγλίας, νομίζουσιν, ὅτι τὰ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀναπτόμενα ἐκεῖνα φῶτα εἶναι καλοὶ αἰωνοί. Ἡ θάλασσα εἶναι ὀλίγον φωσφορολαμπῆς, καὶ ἀπὸ τοῦ ὕψους τῶν ἀνέμων οἱ σύζυγοι ἀδιακόπως παρατηροῦσι τὴν παραχῆν τῶν κυμάτων. Ἐνίοτε διακρίνουσι τὴν νυκτερινὴν ἀναπήδησιν πλήθους δελφίνων, διασκεδαζόντων ἐν μέσῳ ἀφριζόντων κυμάτων· καὶ ἄλλοτε πάλιν ὁ ἐρυθρὸς φανὸς ἀλιευτικοῦ πλοιαρίου μόλις ἀναφαίνεται εἰς τὸν ὀρίζοντα. Ὁ Δυρῦφ τοσοῦτον εἶναι καταβεβλημένος ἐκ τοῦ κόπου, ὥστε ὁ ὕπνος καταλαμβάνει αὐτὸν, καὶ ἂν ἡ σύζυγος δὲν παρακινήσῃ αὐτὸν νὰ ἐπιτηρῇ τὴν πορείαν τοῦ Ἰριγράμου, θέλει ἀποκοιμηθῆ ἔντὸς τοῦ σκαφιδίου.

Τέλος πάντων αἱ ὥραι παρέρχονται, τὰ πυκνὰ σκότῃ διαλύονται, αἱ πρώται τοῦ ἡλίου ἀκτίνες ρίπτουσι τὴν θερμότητα αὐτῶν, . . . ἡ ἡμέρα πρόκειται νὰ ἀνατείλῃ. Εἶναι πέμπτη ὥρα τῆς πρωίας, πρὸ δέκα δὲ ὥρῶν οἱ ἀεροναῦται ἵπτανται ἄνωθεν τοῦ Ὠκεανοῦ, διευθυνόμενοι ἀδιακόπως ἀρκτικόδυτικῶς. Ὁ Δυρῦφ ἀρχίζει νὰ ἀναγνωρίζῃ τὴν διεύθυνσιν, καὶ εἶναι βέβαιος, ὅτι φέρεται πρὸς τὰς ἀκτὰς τῆς Νορβηγίας· πόσον ὅμως ἀπέχει; Τὸ ἀερόστατον θέλει τάχα δυνηθῆ νὰ κρατηθῆ ἐπὶ πολὺ εἰς τὸν ἀέρα, ἵνα κατορθώσῃ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν παραλίαν;

Καθ' ἣν στιγμήν αἱ σκέψεις αὐταὶ ἐγεννῶντο ἐν τῇ κεφαλῇ τοῦ Δυρῦφ, βλέπει οὗτος ἀλιευτικὸν πλοιαρίον, ὑπερ ἐλοξοδρόμου καὶ ἐφαίνετο ὡσεὶ ἤθελε νὰ πλησιάσῃ πρὸς τὸ ἀερόστατον. Τὸ πλοιαρίον ἐκεῖνο εἶναι ἡ σωτηρία. Ὁ Δυρῦφ δὲν ἀμφισβᾷ πλεόν· ἔλκει λοιπὸν

τὸ γλωσσίδιον, ὑπερ ἐμποδίζει τὴν εἰσβολὴν τοῦ ἀέρος εἰς τὸ ἀερόστατον, παρευθῆς τὸ ἀερόστατον καταπίπτει μετ' ὀρμῆς, καὶ τὸ σκαφίδιον μετ' οὐ πολὺ ἀρχίζει νὰ κτυπᾷ τὸν ἀφρόν τῶν κυμάτων. Ἐπὶ δύο ὅλας ὥρας ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία Δυρῦφ σαλεύονται τοιοῦτοτρόπως ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ Ὠκεανοῦ. Τὸ σκαφίδιον καλύπτεται ὑπὸ τῶν ὑδάτων, ἡ δὲ κυρία Δυρῦφ εὐρίσκεται αὐτόχρομα ὑπὸ τὸ ὕδωρ· μόνον ἡ κεφαλή αὐτῆς φαίνεται ἐπιπλέουσα· ἐνίοτε ὅμως κύματα ὡς θοῦνὰ κατασκεπάζουσι καὶ τὴν κεφαλήν ἐπὶ δευτερόλεπτα, ἅτινα φαίνονται εἰς τὴν κυρίαν Δυρῦφ ὀλοκλήρως ὡραὶ. Ὁ Δυρῦφ ἀφ' ἐτέρου δεικνύει εἰς τὴν σύντροφόν του τὸ πλησιάζον πλοιαρίον, τὴν λέμβον ῥιπτομένην εἰς τὴν θάλασσαν καὶ δύο ῥωμαλέους κωπηλάτας, πηδῶντας ἐντὸς αὐτῆς, ὅπως σπεύσωσιν εἰς βοήθειαν τῶν ναυαγούντων. Ἡ μικρὰ λέμβος τοῦ ἀλιευτικοῦ, μετὰ πολλοὺς ἀγῶνας καὶ μεγάλους κινδύνους, ἀρπάζει τέλος τὸ κινούμενον σχοινίον τοῦ ἀεροστάτου· ἐκυριεύθῃ λοιπὸν τὸ ἀερόστατον ὑπὸ τῶν ναυτῶν· παρασυρόμενον ὅμως ὑπὸ ὀρμητικῶ ἀνέμου, ἰδοὺ θέλει ἀνατρέφει τὴν ἐπιβίβασιν τῶν ἀεροναυτῶν. Ἡ στιγμή εἶναι φοβερὰ καὶ κινδυνώδης, πρόκειται περὶ τῆς ζωῆς τεσσάρων ἀνδρείων. Τότε ὁ Δυρῦφ σύρει τὴν μάχαιράν του καὶ κόπτει τὰ σχοινία, τὰ ὅποια ἐκράτουν τὸ σκαφίδιον ἀπὸ τοῦ ἀεροστάτου. Ἐν ἄκρῃ ἡ ἀποκαμοῦσα σύζυγος ἀνασύρεται παρὰ τῶν ναυτῶν ἀπὸ τῆς θαλάσσης· ὁ δὲ Δυρῦφ πίπτει καὶ αὐτὸς ἐν τῇ λέμβῳ, ὅπως ἐξησηθημῆνός.

Τὸ ἀλιευτικὸν πλοιαρίον, τὸ διασώσων τοὺς ναυαγούς ἀεροναῦτας, διηυθύνετο παρ' ἄγγιλου ναυτικοῦ, εἰς ὃν οἱ σύζυγοι Δυρῦφ ὀφειλοῦσι τὴν ζωὴν των.

Δὲν παρεσύρθη ὅμως μόνον ὁ Δυρῦφ ὑπὸ τῶν ἀνέμων ἐπὶ τῶν ὑδάτων τοῦ Ὠκεανοῦ. Διότι τῆ 7^η Ἰανουαρίου 1785 ὁ Βλανκάρ διεπέρασε τὸν πορθμὸν τοῦ Καλαί· ὁ Ζαμβεκκάρης ἐν 1812 ἔτει ἔπεσεν ἐν τῇ Ἀδριατικῇ θαλάσσει μετὰ τοῦ ἀεροστάτου· ὁ Ἀρβάν ἐν 1846 ἔτει μικροῦ δαιν ἐπνίγετο κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐν τῇ Μεσογείῳ. Οἱ δύο δὲ τελευταῖοι ἐσώθησαν, ὡς ὁ Δυρῦφ, ὑπὸ πλοίων, λυτρωσάντων αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ φοβερωτάτου τῶν θανάτων. Ἀλλὰ καὶ οἱ δύο πάλιν ἐγένοντο κατόπιν οὐμάτα τῆς ἀνδρείας αὐτῶν, καὶ ὁ Ὠκεανὸς, ὃν κατὰ πρόωτον διέφυγον, ἐπέπρωτο νὰ γείνῃ ὁ τάφος αὐτῶν.

Ὁ ἀεροναύτης Γρήν, ὁ ἐκτελέσας 1400 ἀναβάσεις καὶ δις διαπεράσας τὸν πορθμὸν τῆς Μάγχης ἀπὸ τῆς Ἀγγλίας εἰς τὴν Εὐρώπην, πολυλάκις ἔπεσεν ἐν τῇ θαλάσσει, ὅτε διέσχισε τοὺς ἀνέμους. Τὸ ἀερόστατον τοῦ Γρήν, ὠλοῦμένον ποτε ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, ἐπέπλεεν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν κυμάτων· ὅτε δὲ ἀνυψούτο ὀλίγον, ὁ ἀνεμὸς παρέσυρεν αὐτὸ βιαίως. Μετὰ πολλῶν ὡρῶν τοιοῦτον πλοῦν, ὁ Γρήν διακρίνει μακρόθεν

γῆν, καὶ ὡς ἐκ οὐράματος τὸ ἀερόστατον αὐτοῦ ρίπτεται ἐπὶ τῆς παραλίας, οὐχὶ μακρὰν τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ταμίσεως ποταμοῦ.

Ἀλλὰ καὶ ὁ γράφων τὰ ὀλίγα ταῦτα παρεσύρθη ποτὲ ὑπὸ σφοδροῦ ἀνέμου, καὶ μάλιστα μετὰ τοῦ ἀεροναύτου Δυρῦφ, ὅστις κατέστη ὁ ἥρωϊς τῶν ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἀναβάσεων. Συνέβη δὲ τοῦτο ἐν 1868 ἔτει. Ἀνέβημεν λοιπὸν ἀπὸ τοῦ Καλαί μετ' ἀνεμῶν πνέοντα ἀπὸ τῆς ξηρᾶς. Εἰς ὕψος 2,000 μέτρων εὐρίσκόμενοι, καὶ ἀφοῦ διεσχίσαμεν νέφη τινὰ οὐχὶ μεγάλα, παρετηρήσαμεν, ὅτι τὸ ῥεῦμα τοῦ ἀνέμου εἶχε ρίψει ἡμᾶς ἄνωθεν τῆς Βορείας θαλάσσης. Ὁ ἀνεμὸς ἔπνεε σφοδρῶς, καὶ μετ' ὀλίγον εὐρέθημεν ἐν τῷ πελάγει, εἰς ἀπόστασιν 28,000 μέτρων ἀπὸ τῆς παραλίας. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ τὸ ἀερόστατον διηυθύνθη πρὸς τὰ κατώτερα στρώματα τῆς ἀτμοσφαιρας, ὅπου τὸ ῥεῦμα τῶν ἀνέμων διευθύνεται πρὸς τὸ ἀντίστροφον τῶν ὑψηλοτέρων ῥευμάτων, τοιοῦτοτρόπως δὲ εὐρέθημεν πάλιν ἄνωθεν τοῦ Καλαί, ἀφ' ὅπου πληθὺς θεατῶν μετ' ἀγῶνας ἠκολούθει τὴν πλοῦν ἡμῶν διὰ τῶν βλεμμάτων. Περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, ἀφοῦ ὑψώθημεν 1,200 μέτρα, τὸ ἀερόστατον ἐκ νέου διηυθύνθη πρὸς τὸν Ὠκεανόν, ἄνωθεν τοῦ ὄπου, ὑψηλότατα εὐρίσκόμενοι, εἶδομεν τὸ μεγαλοπρεπὲς θέαμα τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου. Ῥεῦμα δὲ πάλιν κατώτερον ἐγένετο ἡ αἰτία τῆς ἀποδιβάσεως ἡμῶν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς.

Καὶ ἄλλας ἐκ τῆς θαλάσσης ἀναβάσεις ἐξετέλεσεν ὁ Δυρῦφ, πάντοτε δὲ ἐσώθη ἐκ τῶν κινδύνων· εἶναι ὅμως ἀναμφισβήτητον, ὅτι αἱ ἐκ τῆς θαλάσσης ἀναβάσεις ἐκθέτουσι τὸν ἀεροναῦτην εἰς τοὺς μεγίστους τῶν κινδύνων. Αἱ ὑπὲρ τὴν ξηρὰν, ὅταν διευθύνωνται ὑπὸ πηδαλιούχου πεπειραμένου καὶ συνετοῦ, δὲν εἶναι τοσοῦτον ἐπικίνδυνον βεβαίως· ἀλλ' αἱ ὑπεράνω τοῦ Ὠκεανοῦ ἐπαπειλοῦσι κατὰ τοῦ ἀεροναύτου καταστροφὴν ἐντὸς τῆς ἀπέριου ἀδύσεως τῆς θαλάσσης.

Ἐπὶ τῆς πολιορκίας τῶν Παρισίων ὑπὸ τῶν Γερμανῶν ἐσχάτως δύο ἀερόστατα ἀπωλέσθησαν εἰς τὰ εἶδη τοῦ Ἀτλαντικοῦ. Ὁ Πρίγγιψ δὲ καὶ ὁ Λακάλ, (οὕτως ὠνομάζοντο οἱ ἀεροναῦται), δὲν ἀνευρέθησαν πλεόν.

GASTON TISSANDIER.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΤΩΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΩΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ

32.—Διατί ὅταν φυσήσωμεν διὰ τοῦ στόματος λυχνίαν ἢ φλόγα λαμπάδος, αὐτὴ σβέννυται;

Διότι ἀνανοσθῆμεν ἀδιακόπως τὸν ἀέρα ὅστις περιβάλλει τὴν φλόγα καὶ ἀφαιρούμεν τὴν θερμότητα αὐτῆς, αὐτὴ δὲ ἀποψυχομένη σβέννυται. Διὰ τὴν ἐξακολουθήσασθαι δὲ ἡ καθύς τῶν ἀερίων ἅτινα παράγονται ἐκ τῆς τήξεως τοῦ κη-

ροῦ καὶ τῆς ἀποσυνθέσεως αὐτοῦ, ἀπαιτεῖται ὑψηλὴ θερμοκρασία, τὴν ὅποιαν πολὺ καταβιβάζομεν φυσῶντες τὴν φλόγα ὀλίγον ἰσχυρῶς.

ΛΥΣΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΑΠΟΡΙΩΝ

Ἀπονίπτομαι τὰς χεῖρας.

Οἱ ἀρχαῖοι, θέλοντες νὰ ἀποδείξωσι δι' ὁρατοῦ τινος σημείου, ὅτι δὲν μετέσχον ἀπρεπούς τινος πράξεως, ἢ καὶ φόνου, συνείθιζον νὰ πλύνουσι τὰς χεῖρας ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ λαοῦ. Τοῦτο μεταφορικῶς ἐσήμαινεν ὅτι εἶχον τὰς χεῖρας ἀγνάς, ὅτι ἦσαν ἀθῶοι. Ἐντελεῖ παραστάσιν τῆς συνηθείας ταύτης περιέχει τὸ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον, ἀφαιρούμενον τὴν ἀκουσίαν συναίνεσιν τοῦ Πιλάτου εἰς τὴν καταδίκην τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

«Γί ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; Λέγουσιν αὐτῷ πάντες, Σταυρωθήτω. Ἰδὼν δὲ ὁ Πιλάτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ, ἀπενίψατο τὰς χεῖρας ἀέναντι τοῦ ὄχλου, λέγων, Ἄθῶός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου τούτου· ὁμοίως ὄψεσθε.»

Ἐκ τῆς συνηθείας ταύτης προήλθεν ἡ παροιμιώδης χρῆσις τῆς φράσεως ἀπονίπτομαι τὰς χεῖρας, ἐχούσης ὡς ἐννοεῖται αἱ κοιναὶ ἐκφράσεις, «δὲν εἰμὶ ἐνοχος», «δὲν ἀναλαμβάνω καμμίαν εὐθύνην», «οὐδὲν πρὸς ἐμέ.»

A. Σ. Π.

Τὸ κατωτέρω δημοσιευόμενον ἔγγραφο συναρμολογεῖται μετὰ τῶν ἀρίστων προϊόντων τῆς δημόσιας μουσῆς διὰ τὸ ὑψηλὸν τῶν εἰκότων καὶ τὴν θαυμάσιον μελαγχολίαν καὶ περιπέθειαν αὐτοῦ. Καὶ τοὶ δὲ τινες εὐώρησαν τοῦτο ἄηδες καὶ ἐνότερον καὶ πρὸς τὰς ἰδέας καὶ τὴν ποιήσιν τῶν βορείων λαῶν συμφωνότερον, οὐδὲν ἤττον ὅμως εὐχερῶς διαγινώσκει ἕκαστος τὴν γνήσιαν ἐλληνικὴν αὐτοῦ κρῆτισσιν, ἐκ τοῦ ζωηρότατου ἐκδηλουμένου αἰσθηματικῆς τῆς πρὸς τὴν ζωὴν ἀγάπης, ὑπερ ὁμοίως καὶ πολλὰ ἕτερα δημοτικὰ ἔγγραφα ἐκφράζουσι, καὶ ἐκ τῆς ἀπεικονίσεως τοῦ ζαφεροῦ ἰπέως, τοῦ ἀνηλεοῦς τῶν ψυχῶν ἄραγος Χάρου, τῆς ἀναλόγου ἐπίστασιν ἐν πολλοῖς μυρολογίαις. Τὸ προκείμενον ἔγγραφο μετεφφράσθη εἰς πλείετας ἐθνομαιτρικὰς γλώσσας, καὶ εἰς τὴν γερμανικὴν ἡμέτερος ὑπὸ τοῦ περιεπετοῦ Γκαττε, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ φιλέλληνος Γερμανοῦ θεοφίλου ἀπεικόνισεν ἐπιτυχῶς ἐν ἰδίῳ πίνακι τὴν περιγραφομένην ἐν αὐτῷ σκηνήν.

Π.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Ο ΧΑΡΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΠΟΘΑΜΕΝΟΙ

Πιατ' εἶναι μαθρα τὰ θοῦνὰ καὶ ἀτέκνον ἑορκακίμνα; μὴν ἄνεμος τὰ πολέμῃ, μὴν ἄερα τὰ δέρονι; Κι' οὐδ' ἄνεμος τὰ πολέμῃ, κι' οὐδὲ ἄερα τὰ δέρονι, μόνε διαβαίνει ὁ Χάρουτος μετὰ τοὺς ἀποθαμένους. Σέρνει τοὺς νιοὺς ἀπὸ μ'προστά, τοὺς γέροντας κατόπι, τὰ τρυφερὰ παιδούπουλα 'ς τὴν σέλλ' ἀραδιασμένα. Παρακαλοῦν οἱ γέροντες, τ' ἀγῶνα γονατίζουν! —«Χάρε μου, κόνεψ' εἰς χωριὸν, κόνεψ' εἰς κρῶα θρόσι, νὰ πλοῦν οἱ γέροντες νερό, κι' αἱ νιοὶ νὰ λιθαρίσων, καὶ τὰ μικρὰ παιδούπουλα νὰ μάσσουνη λουλούδια.» —«Κι' οὐδ' εἰς χωριὸν κόνεψ' γῶ, κι' οὐδὲ 'αἱ κρῶα θρόσι' ἔρχουτ' ἢ μὴναις γὰ νερό, γνωρίζου τὰ παιδιὰ των, γνωρίζουτ' ἢ ἀνδράγωνα καὶ χωριόμοδους δὲν ἔχου.»

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * * Πρὸ πολλῶν αἰῶνων φαντάζονται οἱ ἄνθρωποι ὅτι ἡ εὐτυχία εἶνε μέγας λίθος πολυτέμνος, ὁ ὁποῖος εἶνε ἀδύνατον νὰ εὐρεθῆ, καὶ ζητεῖται πάντοτε ἀνευ ἐλπίδος. Ἄλλ' ἔχει ἡ εὐτυχία εἶνε μᾶλλον μισοαἰκὴν συγκείμενον ἐξ ἀπειρῶν μικρῶν λίθων, οἱ ὁποῖοι καθ' ἑαυτοὺς μὲν μικρὰν ἔχουσιν ἀξίαν, ἀλλ' ἐνούμενοι ὁμοῦ καλλιτέχνως, ἀποτελοῦσι χάριν σύνολον. Ὄταν κατορθώσῃ τις νὰ ἐκτιμήσῃ τὰς στιγμαίαιας ἀπολαύσεις, ἀς ὁ οὐρανὸς ἀποστέλλει εἰς πάντας, ἡ ζωὴ καθίσταται εὐχάριστος. Διὰ τὴν νὰ ἀτανύζωμεν πάντοτε μακρὰν πρὸς τὴν ὀρίζοντα, ἐνφ' ὑπάρχουσι τόσα ὠραία βόδα εἰς τὸν κήπον, ὃν κατοικοῦμεν; Κατ' ἐμὲ ἡ αἰτία δι' ἣν δὲν εὐρίσκομεν τὴν εὐτυχίαν, εἶνε ἴσως διότι τὴν ζητοῦμεν. (Mme de Girardin.)

* * * Μετὰ τοὺς ἀδάμαντας, ἡ κρίσις εἶνε τὸ σπανιώτατον τῶν κειμηλίων. (La Bruyère.)

* * * Μὴ διψᾷς μεγάλων ἔργων, ἡ ὀρθότερον εἰπεῖν μὴ ἀποκάλει ἔργα μεγάλα τὰ πολυκροτα καὶ κατ' ἐπιφάνειαν λάμποντα. Ἀληθῶς μέγας ἐστὶν ὁ ὠφέλιμος ἄνθρωπος τὸ δ' ἀγαθόν, ὑπερ σὺ ἐντὸς τοῦ κύκλου τῆς ἐνεργείας σου παρήγαγες, ἀποτελεῖ τὸ μόνον καὶ ἀληθὲς μεγαλεῖόν σου. (Zschokke.)

* * * Ἄν ἐπρόκειτο ν' ἀρχίσω τὴν ζωὴν μου, γινώσκων ὅσα τώρα γνωρίζω, δὲν θὰ ἐζήτουν τὴν εὐτυχίαν, διότι ἠξεύρω ὅτι δὲν ὑπάρχει, ἀλλὰ θὰ ἐζήτουν ἐπιμόνως τὴν ἀφάνειαν καὶ τὴν σιωπὴν, τὰς δύο θεότητες αἰτινες φυλάττουσι τὸ κατώφλιον τῶν εὐτυχίων. (Lamarline.)

* * * Ὁ ληστής σὲ δολοφονεῖ μὲ τὴν μάχαιραν· ὁ συκοφάντης μὲ τὴν γλῶσσαν. Ποία διαφορὰ ὑπάρχει μεταξὺ τῶν δύο τούτων; Μία καὶ μόνη: Ὁ ληστής χρειάζεται ἀνδρείαν, ἐν ᾧ ὁ συκοφάντης εἶνε ἀνάδρος.

* * * Ὁ τόπος τότε διοικεῖται καλῶς,

Ὄταν τὰ μὲν ξίφη ἦνε κεκαλυμμένα ὑπὸ σκωρίας, τὰ δὲ ἄροτρα στίλβουσιν.

Ὄταν αἱ σιταποθήκαι ἦνε πλήρεις καὶ τὰ δεσμοκτήρια κενά.

Ὄταν οἱ ἀρτοποιοὶ ἐποχῶνται ἐπὶ πολυτελοῦς φορέου, οἱ δὲ ἱατροὶ περιπκτώσι πεζοί.

Ὄταν τῶν μὲν ναῶν αἱ κλίμακες ἦνε κατετριμμένα, τῶν δὲ δικαστηρίων πλήρεις χόρτου. (Κινεζικὸν ἀπόφθεγμα.)

ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

οικιακὴ χρῆσις τῆς ἀμμωνίας.

Εὐχρηστοτάτη εἰς πάντα καθαρισμὸν εἶναι ἡ ἀμμωνία εἰς ὑγρὰν κατάστασιν, ἡ δὲ εὐθνήν αὐτῆς τιμὴ προσθέτει οὐχὶ ὀλίγον εἰς τὰ πλεονεκτήματά της. Ἐξκαλεῖται πάσαν κηλίδαν, κυρίως δὲ ποιῶνται χρῆσιν αὐτῆς εἰς καθαρισμὸν τῶν μαύρων μαλλίνων ὑφασμάτων, τῶν ὁποίων

ἀποκαθιστᾷ ζωηρότερον τὸ χρῶμα, ἐν ᾧ τοῦναντίον ἀμαυροῖ τὸ τῶν βυρβακερῶν.

Αἱ ἀκαθαρσίαι καὶ αἱ κηλίδες τῶν κατόπτρων καὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἐξαλείφονται εὐκολώτατα διὰ πανίου ἐμβραχέντος εἰς ἀμμωνίαν.

Εὐκολώτατα ἐπίσης καθαρίζονται αἱ ἐλασιογραφίαι καὶ αἱ κεχρωματισμέναι οὖραι καὶ τὰ παράθυρα. Ἄρκει πρὸς τοῦτο ἐν τεμάχιον φλανέλλας εἰς τὸ ὅποιον, ἀφ' οὗ βραχῆ μὲ θερμὴν σαπωνάδα, νὰ προστεθῇ μικρὰ ποσότης ἀμμωνίας.

Τὰ φυτὰ καὶ τὰ ἄνθη εἴτε εἰς γάστρας εἴτε καὶ εἰς τὴν γῆν, προσλαμβάνουσιν ἔκτακτον ἀκμὴν καὶ ζωηρότητα ὅταν ποτίζωνται δι' ὕδατος περιέχοντος δέκα ἢ δώδεκα σταγόνων ἀμμωνίας ἀνὰ ἐκάστην ὡρὴν.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Διατήρησις πασσάλων καὶ λοιπῶν ξύλων.

Ὁ ἄνθρωξ εἰς τὴν συνήθη θερμοκρασίαν εἶναι ἀναλλοίωτος ἐν τῇ μετὰ τοῦ ἀέρος ἐπαφῇ. Ἐκ τούτου ἐννοεῖ ἕκαστος τὸν λόγον, δι' ὃν ἡ μελάνη καὶ αἱ μελανοὶ χρώματος εἰκόνας, τῶν ὁποίων τὸ χρῶμα κυρίαν θάσιν ἔχει τὸν ἄνθρακα, διατηροῦνται πάντοτε ζωηροὶ καὶ ἀμετάβλητοι, ὡς ἀπαδεικνύουσι τὰ χειρογράφα, τὰ ἀνακαλυφθέντα εἰς τὰς ἀνασκαφὰς τοῦ Ἰπρακλείου. Πάντες δὲ οἱ χαρακτῆρες τούτων εἶναι λίαν εὐδιάκριτοι, ἐν καὶ παρηλθὼν ἕκτοτε περίπου δύο χιλιάδες ἐτῶν, διότι ἐχρημάθησαν διὰ μελάνης, ἥτις ἦτο μίγμα ἄνθρακος καὶ ὕδατος κομμώδους.

Ὁ ἄνθρωξ διαμένει ἀναλλοίωτος ἐντὸς τοῦ ὑγροῦ ἐδάφους καὶ διὰ τοῦτο συνειθίζουσι νὰ καίωσι τὴν ἐπιφάνειαν τῶν μεγάλων δοκῶν, τὰς ἄκρας τῶν πασσάλων καὶ τῶν λοιπῶν ξύλων, τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ μένωσιν ἐπὶ πολὺ ἐντὸς τοῦ ἐδάφους ἢ τοῦ ὕδατος. Οἱ ἀρχαῖοι ἐγίνωσκον καλῶς τὴν εἶδος τοῦτο τῆς διατηρήσεως τῶν ξύλων ἐντὸς τοῦ ἐδάφους, ὡς μαρτυροῦσι τὰ ἐξῆς παραδείγματα, διότι ἐξάγοντες ἐκ τοῦ ἐδάφους τοὺς πασσάλους τοῦ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος ἐν Ἐφέσῳ, παρετήρησαν ὅτι ἦσαν ἐν πλείστῳ μέρει ἐξηνηρακωμένοι. Πρὸ ἐξδομήκοντα περίπου ἐτῶν εὗραν εἰς τὴν Μεγάλῃν Βρετανίαν πλῆθος πασσάλων εἰς τὴν κοίτην τοῦ Γαμίσου ποταμοῦ κεχωσμέτων εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, ὅπου ὁ Τάκιτος ἀναφέρει ὅτι οἱ Βρετανοὶ ἐνέβαλον αὐτοὺς, ἵνα ἐμπόδισαι τὴν διάβασιν τοῦ Καίσαρος. Οἱ πάσσαλοι οὗτοι ἦσαν εἰς καλλίστην κατάστασιν καὶ πολὺ ἀκόμη ἀντειχον κατὰ τὴν ἐξόρυξιν, διότι ἦσαν ἀρκούντως κεκαυμένοι κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν. Ἄν δὲ δι' ἀσφάλτου ζεώσεως ἔτι ἐπιχρίσωμεν τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ κεκαυμένου ξύλου, ἡ διατήρησις αὐτοῦ ἐπὶ μακρὸν χρόνον εἶναι ἔτι ἀσφαλτοτέρα.

1. Ταμίσιον ἱστορ. γνήσιον, σελ. Α. Κωνσταντινουπόλις.

ΛΟΝΔΙΝΟΙ.—ΤΥΠΟΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΕΚΔΟΤΗΣ, ΟΔΟΣ ΠΑΤΙΣΙΩΝ, 4.